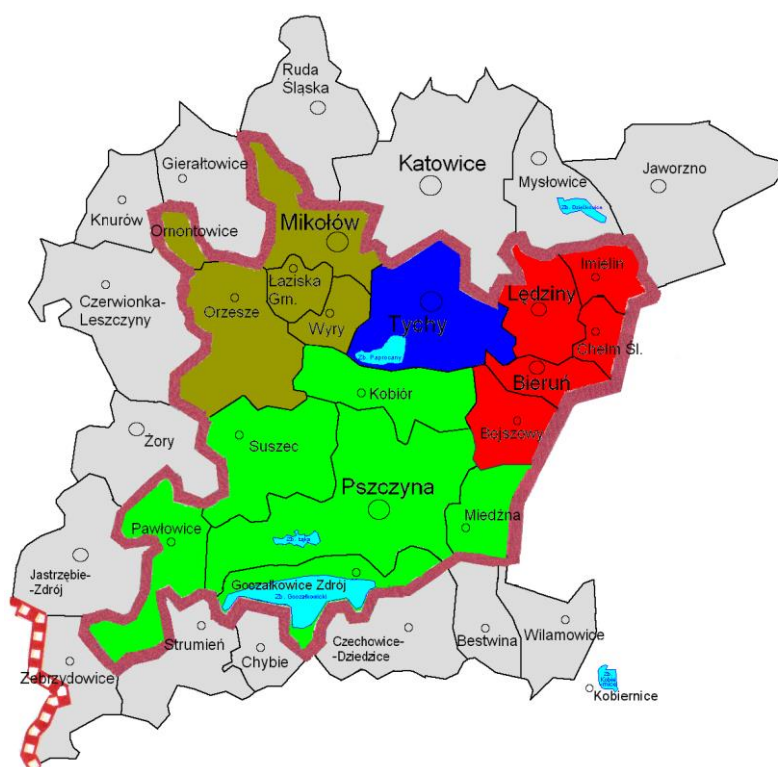

**Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
w Tychach**

**OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO POWIATU
PSZCZYŃSKIEGO
w 2021 roku**

**Obszar i ilość obiektów nadzorowany przez PSSE w Tychach
- dane z druków statystycznych**

<i>Dane</i>	<i>Powiat</i>				<i>Razem Powiaty</i>
	Tychy	Bieruńsko-Lędziński	Mikołowski	Pszczyński	
Obszar	81,81 km²	158,15 km²	233,10 km²	471,16 km²	944,22 km²
Liczba obiektów nadzorowanych	3067	1162	1964	2479	8672
Liczba ludności	126 184	59 898	99 253	111 748	397 083

Spis treści:

1. OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W POWIECIE PSZCZYŃSKIM	4
2. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ ORAZ KOSMETYKÓW	8
3. OCENA STANU SANITARNEGO URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO	18
4. ODDZIAŁ LABORATORYJNY	25
5. OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY, PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN ORAZ PRZESTRZEGANIA ZAKAZU WYTWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH LUB NOWYCH SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH	27
6. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	30
7. OCENA PLACÓWEK NAUCZANIA I WYCHOWANIA	33
8. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA	34

1. OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W POWIECIE PSZCZYŃSKIM

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych

Wystąpienie zakażeń spowodowanych wirusem SARS-CoV-2 oraz zachorowań na chorobę wysoce zakaźną Covid-19 spowodowało szczególne zagrożenie dla zdrowia publicznego. Głównym celem działania PPIS w Tychach było ograniczenie rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 w populacji. W 2021 r. zgłoszono 8 501 zachorowań na Covid-19, co stanowiło 91,8% wszystkich zarejestrowanych chorób zakaźnych w powiecie pszczyńskim (zapadalność na 100 tys. ludności wynosiła 8 295). Zachorowało 4 573 kobiet i 3 928 mężczyzn. Z powodu Covid-19 zmarły 174 osób (77 kobiet i 97 mężczyzn). Podejmowano działania przeciwepidemiczne w związku z występującymi ogniskami zachorowań na Covid-19 w obiektach będących pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach. Nadzorowano osoby z dodatnim wynikiem badania w kierunku SARS-CoV-2.

W 2021 r. zgłoszono ogółem 9 264 chorób zakaźnych, co stanowiło 24,7% ogólnej liczby chorób zakaźnych zgłoszonych do PPIS w Tychach z powiatów objętych nadzorem.

W celu wzmocnienia nadzoru epidemiologicznego nad zachorowaniami na Covid-19, PPIS w Tychach współorganizował przeprowadzanie badań przesiewowych wśród podopiecznych i pracowników Domów Pomocy Społecznej, Zakładów Opiekuńczo-Lecznicznych oraz Zakładów Pielęgnacyjno-Opiekuńczych. W działania przeciwepidemiczne byli zaangażowani wszyscy pracownicy stacji. Utrzymano pracę w systemie dwu zmianowym. Dodatkowo do pracy w PSSE w Tychach zostali skierowani stażyści z Urzędu Pracy.

Dzięki wprowadzonemu Systemowi Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPIS) i dużemu zaangażowaniu wszystkich pracowników stacji, możliwe było zwiększenie nadzoru i rejestracji innych chorób zakaźnych. Zanotowano 15 zatruc pokarmowych wywołanych pałeczkami *Salmonella* (w roku ubiegłym 6 zatruc), 31 innych bakteryjnych zakażeń jelitowych wywołanych przez *Clostridium difficile* (w ubiegłym roku 3), 14 wirusowych zakażeń jelitowych wywołanych przez rotawirusy (w ubiegłym roku również było 14), 239 biegunki i zapalenia żołądkowo – jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (w ubiegłym roku 54), 175 osp wietrznych (w ubiegłym roku 247), 18 płonicy (w ubiegłym roku 37) oraz 9 zachorowań wywołanych zakażeniem *Streptococcus pyogenes*. Ponadto wystąpiły pojedyncze zachorowania na inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Campylobacter*, styczeńność i narażenie na wściekliznę, wirusowe zapalenie wątroby typu A oraz choroby wywołane przez *Streptococcus pneumoniae*.

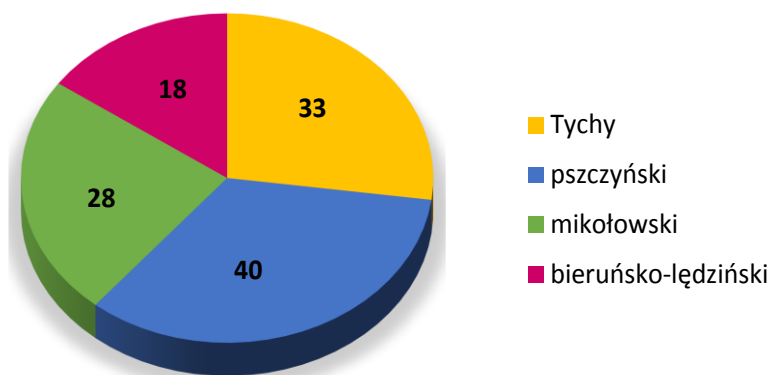
Ponadto przeprowadzono badania bakteriologiczne próbek w kierunku pałeczek *Salmonella* i *Shigella* pochodzących od osób chorych, ozdrowieńców po przebytej chorobie, osób ze styczności z chorym. Z powyższych badań wykryto siedmiu nowych nosicieli pałeczek z grupy *Salmonella*.

Nadzór nad wykonawstwem szczepień ochronnych

W powiecie pszczyńskim obowiązkowe szczepienia ochronne wykonywane były w 40 punktach szczepień (wykres nr 1). W przypadku osób do 20 roku życia program obowiązkowych szczepień ochronnych obejmował 24 609 osób.

Wykres nr 1

Ilość punktów szczepień w poszczególnych powiatach w 2021 r.

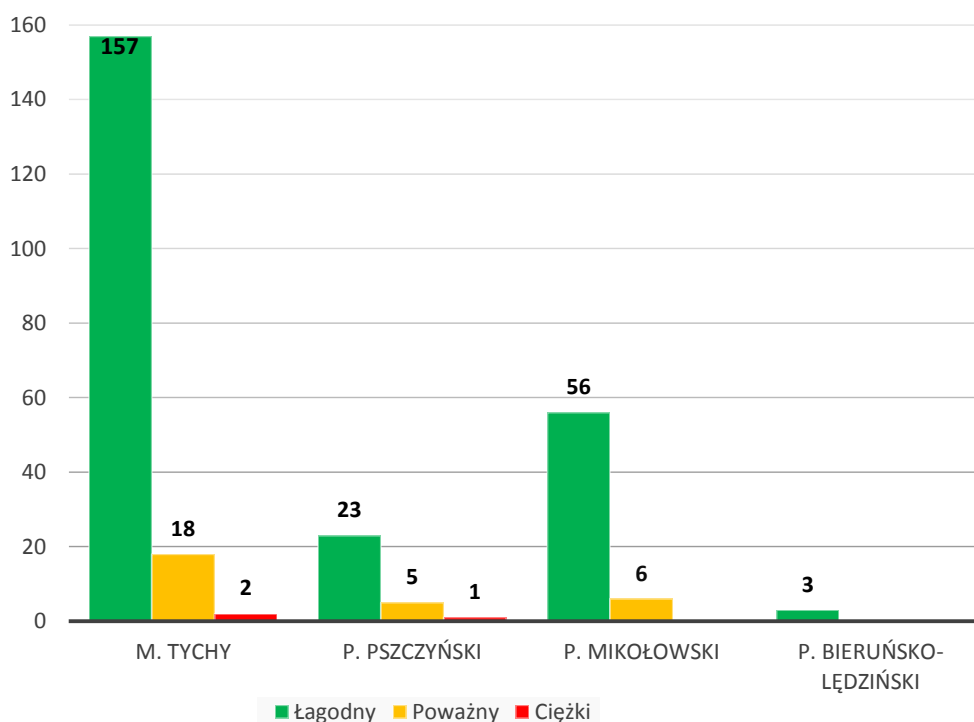

W 2021 r. na terenie objętym nadzorem zarejestrowano 1296 osób uchylających się od obowiązku szczepień, z tego w powiecie pszczyńskim – 502. W porównaniu do ubiegłego roku odnotowano wzrost liczby uchylających się od szczepień w powiecie o 12,80%.

W 2021 r. zarejestrowano 271 niepożądanych odczynów poszczepiennych, w tym 29 zgłoszono z placówek mieszczących się na terenie powiatu pszczyńskiego. Spośród nich 23 zakwalifikowano jako odczyny łagodne, 5 jako poważne i 1 jako ciężki (wykres nr 2).

Wykres nr 2

Liczba zgłoszeń niepożądanych odczynów poszczepiennych w zależności od miejsca, w którym nastąpiło rozpoznanie

W ramach nadzoru nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych oraz dokumentacją szczepień prowadzono szereg działań, między innymi:

- przeprowadzono kontrole podmiotów leczniczych w zakresie realizacji szczepień ochronnych, w tym nadzoru nad dystrybucją i przechowywaniem preparatów szczepionkowych,
- udzielano poradnictwa w zakresie obowiązkowych i zalecanych szczepień ochronnych,
- prowadzono nadzór nad poprawnością i terminowością sprawozdawczości z realizacji szczepień ochronnych, w tym racjonalnego gospodarowania preparatami szczepionkowymi, właściwą dokumentacją wykonanych szczepień ochronnych obowiązkowych jak i zalecanych,
- nadzorowano terminową zgłaszalność niepożądanych odczynów poszczepiennych,
- prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych dotyczących szczepień ochronnych do podmiotów leczniczych.

Ocena podmiotów leczniczych

Sekcja Epidemiologii wg stanu na dzień 31.12.2021 r. obejmowała nadzorem 973 podmiotów leczniczych, z czego w powiecie pszczyńskim 279, co stanowi 28,67% ogólnej liczby nadzorowanych podmiotów leczniczych. Podmioty lecznicze realizują świadczenia zdrowotne w zakresie stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne (8 podmiotów), ambulatoryjne świadczenia zdrowotne (116) oraz praktyki zawodowe lekarzy, dentystów i pielęgniarek (155). W powiecie pszczyńskim stacjonarne i całodobowe świadczenia medyczne realizowane były przez:

- 1 szpital: Centrum Przedsiębiorczości Sp. z o.o., Szpital Powiatowy w Pszczynie przy ul. Antesa 11;
- 1 szpital jednodniowy: Silesia-Med Sp. z o.o. w Grzawie przy ul. Zielonkówka 3;
- 3 zakłady opiekuńczo-lecznicze: Zespół Sanatoryjno-Szpitalny Rehabilitacji Narządu Ruchu „Gwarek” w Goczałkowicach-Zdroju przy ul. Uzdrowskiej 51; Uzdrowisko Goczałkowice Zdrój Spółka z o.o. w Goczałkowicach-Zdroju przy ul. Uzdrowskiej 54; Archidiecezjalny Dom Hospicyjny Bł. Jana Pawła II - Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Krzyżowicach przy ul. Ligonia 48;
- Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy Szpitala Powiatowego w Pszczynie przy ul. Antesa 11;
- 2 hospicja: Hospicjum św. Ojca Pio w Pszczynie przy ul. Marii Skłodowskiej-Curie 1; Archidiecezjalny Dom Hospicyjny Bł. Jana Pawła II w Krzyżowicach przy ul. Ligonia 48.

Państwowa Inspekcja Sanitarna podejmowała działania w każdym przypadku podejrzenia wystąpienia ogniska zakażenia szpitalnego. W 2021 r. wystąpiło 65 ognisk epidemicznych z czego 17 w powiecie pszczyńskim. 11 ognisk wystąpiło w podmiotach leczniczych, 2 w DPS/ZOL, 3 w zakładach pracy. Zakażeniu uległo ogółem 188 pacjentów, 728 było narażonych na zakażenie. We wszystkich przypadkach czynnik chorobotwórczy (wirus SARS-CoV-2) potwierdzono badaniami laboratoryjnymi.

Wykres nr 3

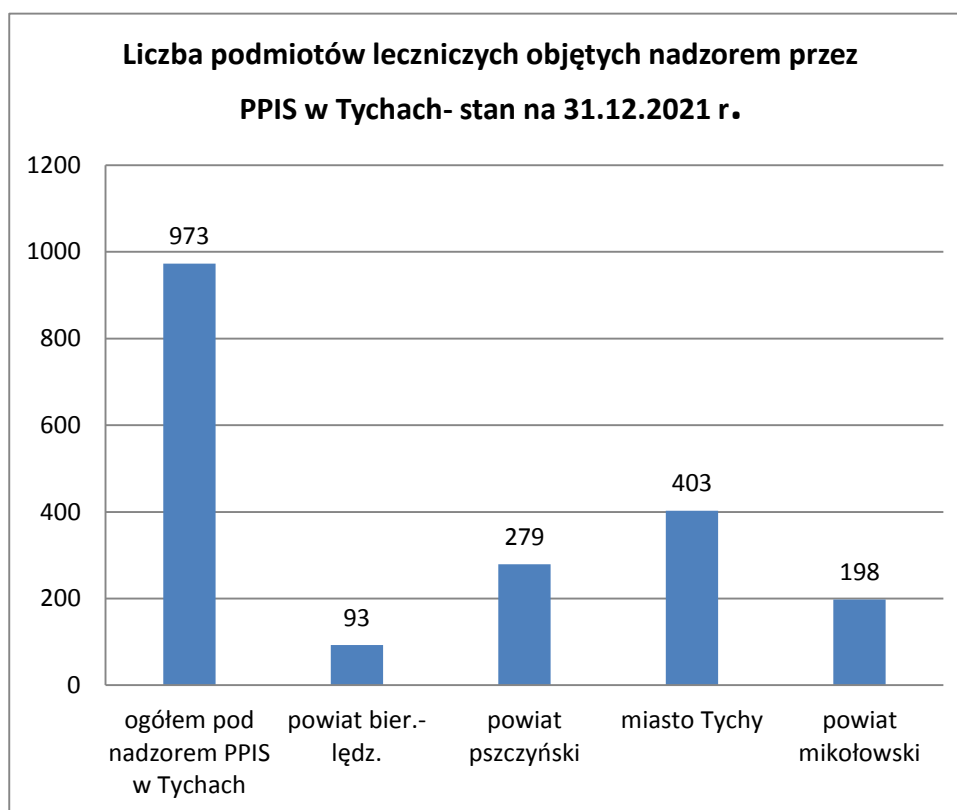

Tabela nr 1

Lp.	Rodzaj obiektów realizujących świadczenia zdrowotne w powiecie pszczyńskim w 2021 r. będących pod nadzorem PPIS w Tychach	ilość
1	stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne (szpitale, zakłady rehabilitacji leczniczej, inne)	8
2	ambulatoryjne świadczenia zdrowotne	116
3	praktyki zawodowe (lekarzy, dentystów, pielęgniarek)	155
4	Ogółem	279

W 2021 r. przeprowadzonych zostało 5 kontroli sanitarnych oraz 4 kontrole sprawdzające w nadzorowanych podmiotach leczniczych. W trakcie 1 kontroli stwierdzono nieprawidłowości skutkujące wydaniem decyzji administracyjnej oraz nałożeniem mandatu karnego. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in.: niewłaściwego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń i urządzeń w podmiocie leczniczym, braku procedury dotyczącej dezynfekcji powierzchni oraz nieprawidłowego postępowania z odpadami medycznymi.

W powiecie pszczyńskim zainstalowanych jest 50 urządzeń do sterylizacji wyrobów medycznych wielokrotnego użycia. Badania skuteczności sterylizacji w urządzeniach wykonywane są wg obowiązujących procedur w tym zakresie. Podczas przeprowadzania kontroli ocenie podlegały procedury oraz sposób dokumentowania skuteczności procesów sterylizacji.

2. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ ORAZ KOSMETYKÓW

Zapewnienie bezpiecznej żywności wymaga szeregu działań podejmowanych w sposób skoordynowany i zintegrowany. W tym celu wdrożono szereg norm prawnych w zakresie kontroli higieny żywności obowiązujących zarówno rolników, producentów, przetwórców i sprzedawców. Wszystkie te przepisy mają zapewnić spełnienie zasady „od pola do stołu”, czyli gwarantować bezpieczeństwo produktów żywnościowych na każdym etapie łańcucha produkcji i dystrybucji.

Charakterystyka nadzorowanych zakładów

W 2021 r. Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Tychach nadzorowała 4384 zakłady usytuowane na terenie 4 powiatów. Znaczna liczba zakładów zlokalizowana jest na terenach wiejskich i na peryferiach miast. Najliczniejszą grupę stanowią zakłady obrotu żywnością, następnie zakłady żywienia zbiorowego otwartego, zamkniętego oraz obiekty produkcji żywności.

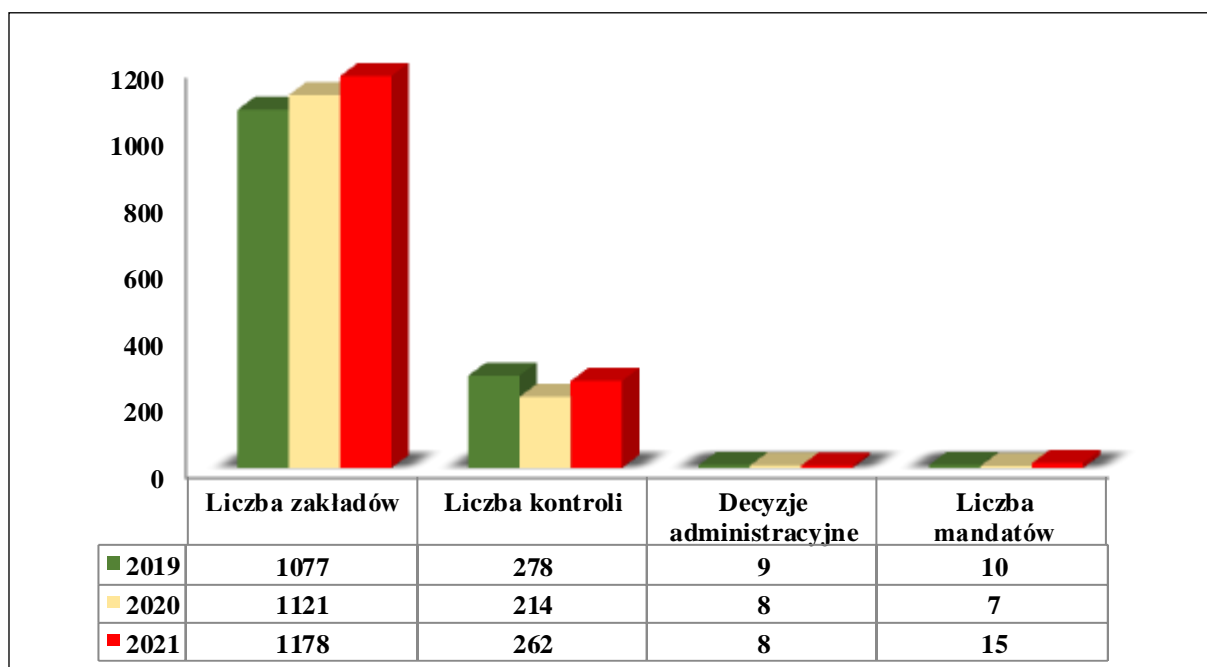
Na terenie działania tutejszej Stacji działają obiekty nowoczesne o wysokim standardzie, spełniające wymagania sanitarno – techniczne, funkcjonują również zakłady usytuowane w starym budownictwie, co wiąże się z ograniczonymi możliwościami ich modernizacji.

Ogólna ocena stanu sanitarnego zakładów żywieniowych i żywnościowych

W 2021 r. w ewidencji znajdowało się 1178 zakładów. We wszystkich zakładach objętych nadzorem przeprowadzono 262 kontrole urzędowe. Wydano 8 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. Winnych uchybień ukarano 15 mandatami karnymi na łączną kwotę 2500 zł. (wykres nr 1).

Wykres nr 1

Działania kontrolne i represyjne w latach 2019 – 2021

Zakłady Produkcji Żywności

W 2021 r. w ewidencji znajdowało się 176 zakładów, w których przeprowadzono 29 kontroli. Wydano 4 decyzje administracyjne, nałożono 4 mandaty karne na kwotę 700 zł.

Do uchybień najczęściej występujących w zakresie stanu technicznego należą:

- brudne, niedomyte podłogi,
- ściany i sufity w pomieszczeniu wydawki uszkodzone z odpadającymi płatami farby oraz ubytki w kafelkach,
- brak wydzielonego miejsca do mycia i dezynfekcji jaj oraz do mycia warzyw używanych do kanapek,
- brak umywalki do mycia rąk w pomieszczeniu produkcyjnym.

Nieprawidłowości higieniczne (w dużej mierze zależne od zachowań personelu) to:

- szkodniki zbożowo mączne (żywe i martwe oraz larwy) w wytrzępkach do garowania pieczywa,
- na ścianach pajęczyny, oraz martwe mole,
- maszynka do mielenia maku z resztkami maku oraz oprzędami brudna,
- urządzenie chłodnicze w magazynie wewnątrz i na zewnątrz brudne;
- na ścianach w pomieszczeniach również dużo oprzędów.

Tabela nr 1. Rodzaje i liczba zakładów produkcji żywności

Rodzaje zakładów produkcji żywności	Liczba zakładów
Wytwórnice lodów	4
Automaty do lodów	3
Wytwórnice tłuszczów roślinnych	0
Piekarnie	26
Ciastkarnie	6
Przetwórnice owocowo-warzywne	7
Browary i słodownie	0
Zakłady garmażeryjne	6
Zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego	1
Wytwórnice makaronów	0
Wytwórnice koncentratów spożywczych	0
Wytwórnice substancji dodatkowych	1
Inne wytwórnice żywności	122

Zakłady Obrotu Żywnością

W 2021 r. w ewidencji znajdowało się 606 zakładów, w których przeprowadzono 110 kontroli. Nałożono 2 mandaty karne na kwotę 100 zł.

Nieprawidłowości higieniczne (w dużej mierze zależne od zachowań personelu) to:

- brak dokumentacji potwierdzającej pochodzenie produktu (truskawek i borówki amerykańskiej oraz malin) tylko wywieszka na cenówce truskawek- kraj pochodzenia Hiszpania. Brak faktur,
- brak atestu na woreczki foliowe,
- brak orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych,
- brak możliwości korzystania z wody, brak możliwości mycia rąk i sprzętu, waga i pojemnik brudny,
- brak możliwości korzystania z ubikacji.

Tabela nr 2. Rodzaje i liczba zakładów obrotu żywnością

Rodzaje zakładów obrotu żywnością	Liczba zakładów
Sklepy spożywcze w tym hipermarkety	359
Kioski spożywcze	20
Magazyny hurtowe	41
Obiekty ruchome i tymczasowe	56
Środki transportu żywności	27
Inne obiekty obrotu żywnością	103

Zakłady Żywienia Zbiorowego (żywienie otwarte, mała gastronomia, żywienie zamknięte)

W 2021 r. w ewidencji znajdowało się 377 zakładów, w których przeprowadzono 121 kontroli. Wydano 4 decyzje administracyjne, nałożono 8 mandatów karnych na kwotę 1600 zł.

Do uchybień najczęściej występujących należą:

- brak bieżącej ciepłej i zimnej wody w obieralni warzyw,
- w pomieszczeniu zaplecza nagromadzony zbyteczny sprzęt tj. dodatkowe talerze, salaterki,
- w kuchni brudne regały na przyprawy,
- zniszczone blaty kuchenne z ubytkami,
- w pomieszczeniu produkcyjnym żarówka bez osłon,
- brak mydła i ręczników jednorazowych przy umywalkach do mycia rąk,
- w magazynie z urządzeniami chłodniczymi brudne lodówki i regały,
- brak segregacji - razem ze świeżymi środkami spożywczymi przechowywane środki spożywcze po terminie przydatności do spożycia,
- próbki żywnościowe odkładane w zakładzie usług cateringowych niezgodnie z deklarowanym jadalospisem,
- jaja w wytłoczkach nieprawidłowo przetrzymywane na blacie kuchennym,
- mrożenie produktów po wstępnej obróbce,
- zupy w lodówce nie zabezpieczone przed zanieczyszczeniem, nad nimi przechowywane inne środki spożywcze,
- nieprawidłowa temperatura w lodówce (20°C), w której przechowywane są surówki,
- w kuchennych szafkach brak porządku i czystości,
- brudne deski z tworzywa sztucznego wykorzystywane do krojenia środków spożywczych,
- przechowywanie niezabezpieczonych klusek śląskich na tacce wraz z warzywami w lodówce w pomieszczeniu obróbki wstępnej warzyw oraz mycia i dezynfekcji jaj,
- w pomieszczeniu socjalnym w zlewozmywaku złożone opakowane mięso w celu rozmrożenia,
- brak porządku i czystości w pomieszczeniu mycia naczyń kuchennych,
- w pomieszczeniu produkcyjnym podłoga z ubytkami płytek,
- w pomieszczeniu gospodarczym uszkodzona ściana,
- pomieszczenia wykorzystywane niezgodnie z decyzją o zatwierdzeniu zakładu,
- brak punktu wodnego do płukania mięsa, drobiu, ryb,
- jaja i warzywa przetrzymywane w pomieszczeniu produkcyjnym,
- przechowywanie umytych owoców w brudnych skrzynkach w pomieszczeniu przygotowywania surówek,
- brak procedur dobrej praktyki higienicznej z elementami systemu HACCP,
- brak aktualnych orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych,
- przechowywanie w lodówce przeterminowanego jogurtu,
- brak oznaczonych alergenów,
- personel przy produkcji bez prawidłowej odzieży ochronnej,

- przechowywanie na stole produkcyjnym w kuchni termo boksów z brudnymi naczyniami wielokrotnego użytku,
- brak monitoringu temperatur z urządzeń chłodniczych.

Tabela nr 3. Rodzaje i liczba zakładów żywienia zbiorowego

Rodzaje zakładów żywienia zbiorowego	Liczba zakładów
Zakłady żywienia zbiorowego otwarte	100
Zakłady małej gastronomii	127
Stołówki pracownicze	0
Bufety przy zakładach pracy	0
Bloki żywienia w szpitalach	2
Bloki żywienia w sanatoriach i prewentoriach	1
Bloki żywienia w domach opieki społecznej	8
Stołówki w żłobkach i domach małego dziecka	13
Stołówki szkolne	44
Stołówki w przedszkolach	47
Stołówki w domach dziecka i młodzieży	1
Stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych	3
Zakłady usług cateringowych	6
Inne zakłady żywienia	25

Zakłady produkujące i wprowadzające do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością oraz kosmetyki

Nadzorem objęto 1 wytwórnię i 14 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz 1 zakład produkujący i konfekcjonujący kosmetyki, 3 zakłady obrotu kosmetykami. Przeprowadzono 2 kontrole w zakładach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością w trakcie, których nałożono 1 mandat karny na kwotę 100 zł., za wprowadzanie do obrotu materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością bez złożenia wniosku o wpis zakładu do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli Organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Nadzór nad importem/eksportem

Import: W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wykonano 148 kontroli, w tym 5 kontroli środków transportu, skontrolowano 799 partii środków spożywczych, 16 partii materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, wydano 149 świadectw jakości zdrowotnej. Do obrotu dopuszczono wszystkie zgłoszone partie.

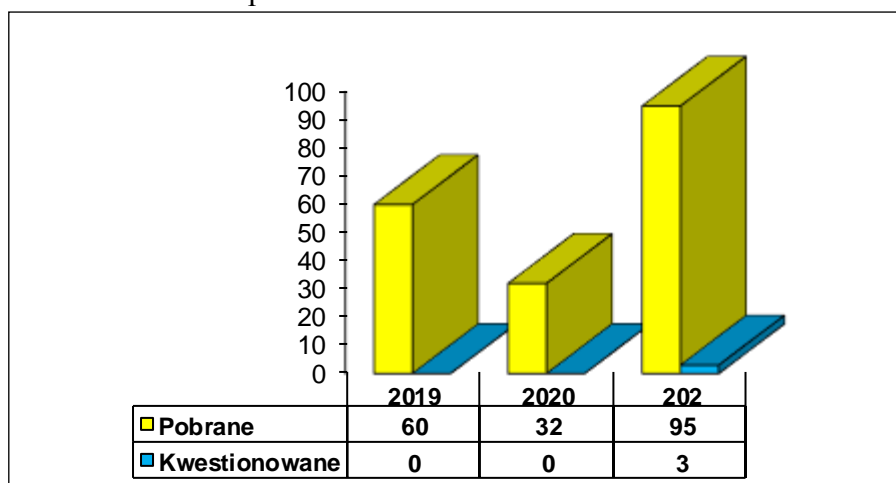
Eksport: Skontrolowano 728 partii żywności przeznaczonej na eksport, wszystkie dopuszczono do obrotu.

Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków

W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego na terenie powiatu pszczyńskiego pobrano do badań laboratoryjnych 95 próbek środków spożywczych, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, z których 3 kwestionowano (wykres nr 2).

Wykres nr 2

Próbki pobrane/kwestionowane w latach 2019 – 2021

Przyczyną kwestionowania próbek była:

- **pod względem zanieczyszczeń biologicznych:** obecność szkodników zbożowo - mącznych w miotkach i wytrzępkach z koszyków do garowania ciasta pobranych w piekarniach.

Wnioski i interwencje

W 2021 r. rozpatrzono ogółem 10 wniosków (tabela nr 4). Nałożono dwa mandaty karne na kwotę 100 zł. Najczęściej wnioski dotyczyły:

niewłaściwej jakości zdrowotnej środków spożywczych:

- wprowadzanie do obrotu kokosanek o chemicznym posmaku,
- wprowadzanie do obrotu suplementu diety z przekroczonymi bezpiecznymi poziomami do spożycia.

niewłaściwe warunki higieniczno-sanitarne:

- brak porządku i czystości w zakładzie,
- brak maseczek, niezachowany reżim sanitarny,
- produkcja oleju jadalnego w domu, bez zezwolenia,
- zafałszowanie pochodzenia truskawki – hiszpańska deklarowana jako polska oraz wprowadzanie jej do obrotu,
- jadalospis w żłobku nieczytelny dla rodziców- brak oznaczenia składników alergicznych.
- niehigieniczna sprzedaż mięsa,
- złe samopoczucie po spożyciu obiadu i wypiciu kawy.
- kasy myte brudną ścierką,
- ekspedientka sprzedaje pieczywo bez rękawiczek.

Tabela nr 4

<i>Wnioski o interwencję</i>		
Rok	Liczba zgłoszonych wniosków	Liczba mandatów karnych/kwota
2019	6	2/400
2020	5	-
2021	10	2/100

Powiadomienia typu RASFF i RAPEX

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF) oraz Niebezpiecznych Produktach Nieżywnościowych (RAPEX) to systemy przekazywania informacji między urzędami ds. kontroli żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków.

W przypadku zidentyfikowania jakiegokolwiek zagrożenia zdrowia konsumentów umożliwia on sprawne i szybkie przekazywanie informacji, które są oceniane i jeżeli istnieje zagrożenie zdrowia konsumentów podejmowane są działania określone procedurami.

W 2021 r. otrzymano 105 powiadomień alarmowych i informacyjnych w ramach systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych RASFF.

Przyczynami dla których dany produkt został zgłoszony do systemu RASFF było m.in.:

- przekroczenie parametrów mikrobiologicznych w następujących produktach: mięsie i przetworach mięsnych, jajach, wodzie butelkowanej, sezamie oraz przyprawach;
- zawartość niezadeklarowanych substancji w suplementach diety;
- migracja pierwszorzędowych amin aromatycznych z produktów z nylonu, obecność kadmu w konserwach rybnych i ołowiu w gruszkach;
- obecność zanieczyszczeń fizycznych w środkach spożywczych, w tym w alkoholu, pesto, drobiu;
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu mykotoksyn w przetworach zbożowo-mącznych i owocach suszonych;
- przekroczenie tlenu etylenu w sezamie, produktach zbożowo-mącznych z sezamem, pączkach, przyprawach, ketchupie, kremie do tortu, konserwach rybnych, suplementach diety, wędlinach, serkach homogenizowanych, lodach, daniach instant, makaronach, napojach i kremach roślinnych, agarze;
- stwierdzenie 3-MPCD (3- monochloropropano - 1,2-diol) w fryturze gastronomicznej;
- obecność niedozwolonego składnika w materiałach i wyrobach do kontaktu z żywnością;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów w produktach żywnościowych, tj.: kaszy gryczanej, grejpfrucie, kapuście czerwonej i pekińskiej, papryce słodkiej, bazylii suszonej, papryce żółtej oraz szpinaku;
- nieprawidłowe cechy organoleptyczne w produkcie spożywczym;
- przekroczenie dopuszczalnej zawartości THC (Tetrahydrokannabinol) w olejku konopnym, substancji dodatkowej w napojach energetycznych oraz antybiotyków w produktach spożywczych;
- przekroczenie dopuszczalnej zawartości WWA (wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne) w przetworach mięsnych.

W nadzorowanych obiektach monitorowano proces wycofywania tych produktów z obrotu handlowego. W większości przypadków producenci lub dystrybutorzy sami podejmowali takie działania.

Kategorie produktów	Powiadomienia alarmowe	Powiadomienia informacyjne
Mięso i przetwory mięsne	24	9
Przetwory zbożowo - mączne	3	1
Wyroby cukiernicze i ciastkarskie	1	0
Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	1	7

Zioła i przyprawy	2	1
Suplementy diety	12	3
Inne (owoce suszone, warzywa świeże, jaja, ser, olej z ryżu oraz z sezamu, wino, nabiał, margaryna)	29	12
RAPEX (dot. produktów kosmetycznych)	0	0
RAZEM	72	33

Akcje i działania dodatkowe wykonywane na terenie 4 powiatów nadzorowanych przez PPIS w Tychach

Ocena placówek wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2021 r. prowadzono nadzór nad przebiegiem wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży. W ramach akcji w czasie wypoczynku:

- letniego przeprowadzono 22 kontrole, (w tym 1 zakład, który dostarczał posiłki dla uczestników wypoczynku letniego, 3 w zakładach żywienia zbiorowego otwartego, 9 w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego, w którym posiłki dostarczane były przez firmę cateringową, oraz 9 kontrole zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, w których prowadzone było żywienie),
- zimowego przeprowadzono 16 kontroli (w tym 9 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, w których prowadzone było żywienie, 6 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, w których posiłki dostarczane były przez firmę zewnętrzną, oraz 1 kontrola zakładu żywienia zbiorowego zamkniętego, w którym żywienie było we własnym zakresie).

W trakcie przeprowadzonych kontroli stwierdzono niewłaściwe przechowywanie środków spożywczych. W związku z powyższym nałożono 2 mandaty karne na kwotę 500 zł.

Nie odnotowano skarg.

Trasy turystyczne

Oceną objęto: Wytwornie lodów, piekarnie, sklepy spożywcze, zakłady żywienia zbiorowego otwartego, zakłady małej gastronomii, zlokalizowane przy trasach turystycznych. W sezonie letnim 2021 r. przeprowadzono w wymienionych grupach 68 kontroli.

W wyniku przeprowadzonych kontroli nałożono 4 mandaty karne na kwotę 1000 zł. Wydano 2 decyzje administracyjne. Zbadano 77 próbek środków spożywczych, z których 2 kwestionowano. Powodem kwestionowania była obecność *Campylobacter* w pobranych do badania podrobach.

Główne stwierdzone uchybienia sanitarno – porządkowe to:

- nieprawidłowe przechowywanie środków spożywczych;
- nieprawidłowa odzież ochronna;
- brudne urządzenia chłodnicze oraz drzwi w pomieszczeniach produkcyjnych;
- brak porządku i czystości w zakładzie;
- stanowiska pracy i pomieszczenia wykorzystywane niezgodnie z przeznaczeniem;
- obecność owadów oraz gryzoni;
- brak do wglądu aktualnych rejestrów: temperatur z urządzeń chłodniczych oraz mycia i dezynfekcji zakładu.

Uchybienia stanu technicznego:

- odpadająca farba;
- ubytki w płytkach w pomieszczeniach zakładu;

- brak stałego dopływu wody bieżącej ciepłej oraz zimnej przy umywalce do mycia rąk w pomieszczeniu kuchni.

Ocena sposobu żywienia za 2021 r.

Oceną sposobu żywienia objęto 2 zakłady żywienia zbiorowego (1 żłobek, 1 szkoła). Teoretycznie przeanalizowano 2 próbki zestawień dekadowych. Wszystkie wykazały nieprawidłowości, które dotyczyły m.in.: niewłaściwie zestawionych jadłospisów, zaniżonej (w przypadku szkoły) lub zawyżonej (w przypadku żłobka) wartości energetycznej posiłków oraz zaniżonej wartości składników odżywczych, w szczególności wapnia i witaminy D.

Analizując sposób żywienia dzieci i młodzieży stwierdzono:

- niewłaściwe zbilansowanie posiłków pod względem wartości odżywczej oraz doboru produktów z niektórych grup, pomimo urozmaiconych jadłospisów,
- zaniżoną lub zawyżoną wartość energetyczną w stosunku do zalecanej normy żywieniowej,
- małe wykorzystanie produktów z grupy mleko i przetwory mleczne,
- zbyt dużą ilość potraw smażonych,
- w przypadku szkoły nieuwzględnienie w jednym dniu produktów z grupy mięso, jaja, orzechy, nasiona roślin strączkowych oraz w 5-ciu dniach podanie zbyt małych porcji produktów zbożowych z całkowitym pominięciem w dekadzie produktów zbożowych pełnoziarnistych,
- za wysoki udział sodu w stosunku do zalecanych norm.

Celem poprawy sposobu żywienia opracowano zalecenia dla każdego zakładu.

Przedsięwzięcie dotyczące oceny sposobu żywienia będzie kontynuowane w 2022 r.

Nadzór nad grzybami i przetworami grzybowymi znajdującymi się w obrocie, przetwórstwie oraz żywności zbiorowej.

W ramach akcji przeprowadzono 9 kontroli (8 w zakładach żywienia zbiorowego otwartego, 1 na straganie, gdzie pobrano próbkę), w trakcie których nie stwierdzono nieprawidłowości. Ponadto pobrano do badań laboratoryjnych próbkę grzybów świeżych (podgrzybek) w kierunku skażeń promieniotwórczych – próbka niekwestionowana.

Jednostki systemu oświaty.

W 2021 r. przeprowadzono 45 kontroli w stołówkach szkolnych, 34 kontrole w stołówkach przedszkolnych, 1 kontrolę w stołówce internatu oraz 4 kontrole w stołówce zakładu wychowawczego.

Kontrole dotyczyły także spełnienia wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. (Dz. U. poz. 1154).

W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Nadzór nad zakładami produkującymi i wprowadzającymi do obrotu żywność bezglutenową.

W ramach akcji przeprowadzono 17 kontroli w piekarniach i sklepach, których tematem była produkcja, ekspozycja i przechowywanie produktów bezglutenowych. Przeprowadzono:

4 kontrole w powiecie pszczyńskim, 6 – w powiecie mikołowskim, 4 – w powiecie tyskim, 3 – w powiecie bieruńsko-lędzińskim.

Nie stwierdzono produkcji żywności bezglutenowej.

W sklepach stwierdzono wprowadzanie do obrotu opakowanych produktów bezglutenowych, prawidłowo oznakowanych, eksponowanych na oddzielnych regałach.

Ponadto, z przedstawicielami wszystkich piekarni zlokalizowanych na terenie działania PPIS w Tychach przeprowadzono rozmowy telefoniczne, które potwierdziły brak zakładów produkujących żywność bezglutenową.

Nadzór nad żywnością prozdrowotną (suplementy diety, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, środki spożywcze wzbogacane witaminami i składnikami mineralnymi).

W 2021 r. w związku z prowadzonym nadzorem nad żywnością prozdrowotną przeprowadzono kontrole podmiotów produkujących i wprowadzających do obrotu suplementy diety: w tym 2 w wytwórni suplementów diety, 3 sklepów wprowadzających do obrotu suplementy diety, 3 stron internetowych, 2 w magazynach suplementów diety, 9 w sklepach ogólnospożywczych oraz 1 kontrolę w punkcie małej gastronomii zlokalizowanym w Fitness Klubie.

W ramach nadzoru nad suplementami diety w 2021 r. pobrano do badań laboratoryjnych 20 próbek, których nie kwestionowano. W jednym przypadku wystosowano zalecenie dotyczące znakowania, o czym poinformowano stację nadzorującą zakład wprowadzający do obrotu.

Wydano 1 decyzję administracyjną z uwagi na zły stan sanitarno techniczny ścian i sufitów zakładu. Dwa mandaty na sumę 1000 zł nałożono za wprowadzanie suplementów diety po raz pierwszy do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez powiadomienia Głównego Inspektora Sanitarnego. Rozpatrzono 7 interwencji, które były zasadne, 4 wnioski oraz 3 informacje przekazane przez PSSE i GIS.

Zakłady cateringowe.

W związku ze zwiększoną liczbą zatruc pokarmowych na nadzorowanym terenie PPIS w Tychach podjął decyzję o przeprowadzeniu akcji własnej w zakładach przygotowujących i dostarczających posiłki do zakładów żyjących grupy ludzi o podwyższonym ryzyku oraz w żłobkach.

Przeprowadzono 19 kontroli w zakładach cateringowych oraz w restauracjach przygotowujących posiłki w ramach usług cateringowych, 9 kontroli w żłobkach.

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości nałożono 4 mandaty karne na łączną kwotę 1100 zł w zakładach cateringowych i restauracji, w żłobku 1/300 zł.

Przyczyną ukarania mandatami karnymi było: niewykorzystywanie stanowisk zgodnie z przeznaczeniem, niezabezpieczone produkty w urządzeniu chłodniczym, brak porządku i czystości w zakładzie i w urządzeniach chłodniczych, brak segregacji w urządzeniach chłodniczych, mięso do rozmrożenia przechowywane w zlewozmywaku w pomieszczeniu socjalnym. W żłobku – przechowywanie posiłków wymagających chłodzenia poza urządzeniem chłodniczym.

W zakładzie cateringowym wydano 1 decyzję dotyczącą zapewnienia właściwych warunków transportu żywności wymagającej chłodzenia.

Nadzór nad jakością tłuszczów stosowanych do smażenia.

W związku z planem poboru próbek do badań żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu tłuszczów przeznaczonych do smażenia pod kątem zawartości związków polarnych, wykonano ogółem 3 kontrole (2 w zakładach małej gastronomii oraz 1 w ciastkarni).

W trakcie kontroli przeprowadzono badania za pomocą specjalistycznego sprzętu, wyniki badań wykazały akceptowalną jakość tłuszczów.

Ocena żywienia w Szpitalach.

W ramach polecenia dotyczącego wzmożenia nadzoru m.in. w zakresie żywienia w szpitalach przeprowadzono 5 kontroli w trakcie, których wykonano ocenę żywienia z wykorzystaniem arkusza oceny dekadowej jadłospisów. W jednym przypadku ocena żywienia w szpitalu była prawidłowa, natomiast w czterech przypadkach zadowalającą.

Kontynuacja akcji „Mklik Próchniczek”.

W ramach kontynuowania akcji wytypowano 5 zakładów, w których pobrano 10 próbek zmiotków oraz wytrzępków do badań laboratoryjnych w kierunku obecności szkodników i ich

pozostałości. Razem przeprowadzono 8 kontroli (5 związanych z poborem próbek i 3 rekontrole), wydano 4 decyzje administracyjne z terminem natychmiastowej wykonalności nakazujących przeprowadzenie dezynsekcji pomieszczeń zakładu i sprzętu. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 4 mandaty karne na kwotę 800 zł.

Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną

- Udzielano sobie wzajemnej pomocy merytorycznej z zakresu obowiązujących przepisów prawnych oraz udostępniano niezbędne w wykonywanej pracy akty prawne/ procedury/ instrukcje.
- Przekazywano informacje dotyczące naruszeń w zakładach nadzorowanych zgodnie z właściwością rzeczową i miejscową.
- Wzajemnie przekazywano informacje o wynikach badań środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego oraz listy zakładów, które oprócz środków spożywczych produkują również materiał paszowy dla zwierząt.

Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną

Wypełniając zapisy porozumienia o współpracy przekazano informację do Inspekcji Farmaceutycznej o zamiarze przeprowadzenia kontroli tematycznej w zakładach podlegających wspólnemu nadzorowi oraz o zamiarze poboru próbek do badań laboratoryjnych.

Współpraca z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych i Inspekcją Ochrony Środowiska

W ramach współdziałania tych inspekcji realizując zapisy porozumienia pobierano do badań próbki owoców i warzyw pochodzących z produkcji pierwotnej. Próbki pobierano w kierunku metali szkodliwych dla zdrowia. Nie stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych poziomów.

Współpraca z Inspekcją Handlową

Przekazywano informacje dotyczące naruszeń w zakładach.

Współpraca z Policją

W roku sprawozdawczym udzielano informacji z zakresu obowiązujących przepisów prawnych; Wspólnie z funkcjonariuszami Policji sprawdzano stosowanie się społeczeństwa do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii.

W związku z informacjami przesłanymi przez KPP w Pszczynie dotyczącymi nie respektowania przepisów dotyczących ograniczeń, których nieprzestrzeganie prowadzi do narażenia na rozprzestrzenianie się epidemii wirusa SARS-CoV-2 (COVID-19) a dotyczących obecności w lokalu gastronomicznym bardzo dużej ilości osób, upoważnieni przedstawiciele PPIS w Tychach wspólnie z funkcjonariuszami Policji przeprowadzili kontrolę sanitarną ww. zakładu wraz z salą konsumpcyjną. W trakcie kontroli wykazano naruszenie wymagań higienicznych i zdrowotnych polegające na przebywaniu klientów konsumujących napoje oraz posiłki przygotowywane w ww. lokalu gastronomicznym. Stwierdzone naruszenie wymagań higienicznych i zdrowotnych spowodowało bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi polegające na gromadzeniu się osób o nieustalonym stanie zdrowia w bezpośrednim kontakcie w trakcie spożywania napojów i potraw bez zabezpieczenia ust i nosa, rozmawiających przy konsumpcji, siedzących obok siebie. Na podstawie powyższego wydano decyzję nakazującą zaprzestanie działalności polegającej na podawaniu do konsumpcji na miejscu dań i napojów w salach konsumpcyjnych.

Analiza i wnioski w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego żywności

- inwestowanie w nowe wyposażenie,
- modernizowanie istniejących linii technologicznych,
- wzrost świadomości, fachowości i odpowiedzialności przedsiębiorców oraz osób zatrudnionych w obrocie i przy produkcji żywności,
- podnoszenie estetyki zakładów,
- oceniając sytuację lokalną w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego żywności stwierdzono wyższy niż w roku ubiegłym odsetek próbek kwestionowanych.

3. OCENA STANU SANITARNEGO URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO

Nadzorem Higieny Komunalnej i Środowiska objętych jest **1889** obiektów, z czego w powiecie pszczyńskim znajdują się łącznie **556** obiektów, tym **134** placówki służby zdrowia. W celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych przeprowadzono na nadzorowanym terenie łącznie **251** kontroli sanitarnych, w tym **72** kontroli na terenie powiatu pszczyńskiego.

W związku z trwającym stanem epidemii pracownicy sekcji Higieny Komunalnej przeprowadzali wizytacje/kontrole w galeriach handlowych, zakładach fryzjerskich, kosmetycznych, studiach tatuażu, hotelach, aptekach, ośrodkach kultury, obiektach sportowych, pływalniach, trasach turystycznych, dworcu PKP, ustępach publicznych i środkach transportu. Wizytacje/kontrole dotyczyły przestrzegania zakazów i nakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, które dotyczyły obowiązku zakrywania przy pomocy maseczki ust i nosa, zapewnienia klientom rękawiczek jednorazowych lub środków do dezynfekcji rąk, limity osób w placówkach. W części wymienionych obiektów wizytacje przeprowadzane były przy współpracy z funkcjonariuszami policji.

Pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej współpracowali z sekcją Epidemiologii podczas działań związanych z walką z pandemią Covid - 19, poprzez przeprowadzanie wywiadów epidemicznych i obejmowanie nadzorem osób zakażonych oraz osób z kontaktu.

Obiekty użyteczności publicznej

Ustępy publiczne – ogółem ewidencji 2 ustępy. Przeprowadzono 2 kontrole, skontrolowano 2 obiekty.

Skontrolowane ustępy publiczne utrzymane są we właściwym stanie sanitarno – technicznym. W ustępach zapewniona jest stała obsługa. Przy umywalkach zapewnione są środki higieny (mydło w płynie, ręczniki jednorazowego użytku). Kabiny ustępowe wyposażone są w pojemniki z papierem toaletowym oraz pojemniki wyłożone workami foliowymi na odpady). Obsługa przeprowadza systematycznie dezynfekcję urządzeń sanitarnych a ponadto po zamknięciu obiektu przeprowadza się ozonowanie pomieszczeń ustępów. Zapewniony jest zapas środków czystości, higienicznych oraz preparatów dezynfekcyjnych.

Baseny kąpielowe – w ewidencji 11 obiektów, przeprowadzono 10 kontroli .

Przeprowadzone kontrole basenów miały na celu ocenę bieżącego stanu sanitarnego jak również ocenę jakości wody na pływalni, realizację obowiązku informowania o jakości wody osób korzystających z obiektu. Ponadto sprawdzenie przygotowania placówek do pracy w czasie epidemii oraz przestrzeganie określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem epidemii.

Kontrolą objęto kompleks basenów uzdrowiskowych w Goczałkowicach – Zdroju. Obiekty oceniono jako złe technicznie. Wydano decyzję administracyjną nakazującą usunięcie uchybień. Nakazy dotyczą: doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego ścian w pomieszczeniu hali basenowej na Basenie uzdrowiskowym dla dzieci Stokrotka; doprowadzenia do odpowiedniego stanu sanitarnego krat osłaniających ogrzewanie oraz pochwyty przy natryskach w Zakładzie Przyrodoleczniczym Pawilon I. Termin realizacji decyzji wyznaczono do 31.12.2022 r

Baseny zlokalizowane przy szkołach -

W związku z wnioskiem Dyrekcji Szkoły Podstawowej nr 4 im. Józefa Pukowca w Pszczynie o wydłużenie terminu nakazu decyzji dotyczącego zapewnienia należytego stanu sanitarno-technicznego nadmuchów i ciągów wentylacyjnych na hali basenowej, PPIS w Tychach przychylił się do wniosku w związku z czym została wydana decyzja prolongująca z terminem realizacji do 31.12.2023 r. Kontrole przeprowadzone w pozostałych obiektach nie budziły zastrzeżeń.

Hotele, pokoje gościnne, kwatery prywatne, agroturystyka - w ewidencji 20 obiektów, przeprowadzono 4 kontrole. Na terenie powiatu funkcjonuje: 9 hoteli, 2 pensjonaty, 6 pokoi gościnnych, 1 kwatera prywatna, oraz 2 obiekty agroturystyczne.

Przeprowadzono kontrole w Hotelu Pustelnik usytuowanym w Wiśle Małej. Obiekt posiada 15 pokoi w tym 2 pokoje przystosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych, ogółem 35 miejsc noclegowych. Budynek wolnostojący, wielokondygnacyjny. Na parterze restauracja, 3 sale przyjęć okolicznościowych. Wszystkie pokoje hotelowe wyposażone w łazienki. Dla gości hotelowych, podróżnych dostępny obszerny parking, stoły ławki drewniane przed restauracją. Pomieszczenia obiektu są utrzymane w dobrym stanie sanitarno-porządkowym.

Ponadto, przeprowadzono kontrole w hotelach wytypowanych do utworzenia obiektów kwarantannowych. Podczas kontroli oceniano bieżący stan sanitarny pomieszczeń hotelu oraz sprawdzono stosowanie obostrzeń w związku z wystąpieniem stanu epidemii.

Inne obiekty świadczące usługi hotelarskie -

Przeprowadzono kontrolę w obiekcie pod nazwą „Gastro Max ” zlokalizowanym w Kobiórze. W obiekcie dysponują 7 pokojami z łazienkami: 2 i 3 osobowymi - łącznie 17 miejsc noclegowych. Obiekt ocenia się pozytywnie. Oceniono spełnienie obostrzeń dotyczących funkcjonowania w czasie pandemii.

Agroturystyka - w ewidencji 2 obiekty, przeprowadzono 2 kontrole.

"Cyprianówka II" - gospodarstwo agroturystyczne zlokalizowane w Warszowicach. W obiekcie świadczone są usługi hotelarskie. W 2021 r. przeprowadzono przebudowę łazienek z montażem nowych urządzeń. Rozległe tereny zielone zadbane, utrzymane jako parkowe.

Agro Penkala gospodarstwo agroturystyczne w Pielgrzymowicach- gospodarstwo agroturystyczne w Pielgrzymowicach. Gospodarstwo zlokalizowane jest przy trasie DK-81 na rozległych terenach zielonych. Obiekt dysponuje 11 pokojami z łazienkami. Łącznie 50 miejsc noclegowych. Stan sanitarno - porządkowy nie budzi zastrzeżeń. Tereny zielone wykoszone utrzymywane są jako parkowe .Obiekt ocenia się pozytywnie. Oceniono spełnienie obostrzeń dotyczących funkcjonowania w czasie pandemii.

Parkingi przy trasach turystycznych – w ewidencji 5 parkingów, przeprowadzono 4 kontrole.

Podczas kontroli tras turystycznych przy Karczmie Tatrzańskej w Kobiórze przy ul. Bielskiej 5 i w Zajeździe Wodnik w Pawłowicach przy ul. Leśnej 3 A sprawdzono stosowanie obostrzeń w związku z wystąpieniem stanu epidemii.

Trasa Turystyczna przy Stacji Paliw BORIM w Pszczynie, w związku z budową nowej stacji paliw oraz brakiem drogi dojazdowej jest nieczynna. Informacja, o zamknięciu została przesłana do PSSE w Tychach. Wszystkie skontrolowane obiekty zostały przygotowane do sezonu

letniego. W trakcie kontroli szczególną uwagę zwrócono na stan sanitarny toalet, stan sanitarny parkingu i otoczenia. Teren parkingów zadbane, utrzymany czysto.

Przy trasach turystycznych zapewniono dla podróżnych zaplecza gastronomiczne z częścią rekreacyjną, miejsca postojowe dla samochodów oraz pomieszczenia higieniczno-sanitarne.

Zapewniono zapas preparatów myjących i środków do dezynfekcji. Odpady komunalne usuwane są do pojemników lub kontenerów, które opróżniane są przez specjalistyczne firmy.

Zakłady fryzjerskie, fryzjersko-kosmetyczne, kosmetyczne i odnowy biologicznej - w ewidencji 229 obiektów, w tym:

- 114 zakładów fryzjerskich, przeprowadzono 13 kontroli,
- 77 gabinetów kosmetycznych, przeprowadzono 6 kontroli,
- 4 zakłady tatuażu - nie przeprowadzono kontroli
- 15 zakładów odnowy biologicznej – przeprowadzono 2 kontrole,
- 19 zakłady fryzjersko-kosmetyczne przeprowadzono 7 kontroli,

Przedmiotem kontroli było sprawdzenie stanu sanitarno – technicznego oraz sanitarno-porządkowego zakładów, sprawdzono stosowanie obostrzeń w związku z wystąpieniem stanu epidemii.

W skontrolowanych zakładach fryzjerskich, gabinetach kosmetycznych, zakładach fryzjersko-kosmetycznych przy obsłudze klienta w trakcie świadczenia usług mogących powodować naruszenie ciągłości tkanki używa się materiałów jałowych oraz sterylnych narzędzi. W trakcie kontroli stwierdzono, iż podnosi się świadomość właścicieli dotycząca bezpiecznego wykonywania zabiegów przebiegającą z naruszeniem ciągłości tkanek. W zakładach często stosowany jest sprzęt jednorazowego użycia. Sterylizacja narzędzi wielorazowego użycia przeprowadzana jest w autoklawach lub zgodnie z zawartymi umowami na sterylizację z podmiotami wykonującymi świadczenia zdrowotne. Zakłady posiadają opracowane instrukcje postępowania z odpadami oraz procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi.

W obiekcie świadczącym usługi solaryjne w Pszczynie, w trakcie kontroli stwierdzono właściwy stan sanitarno-porządkowy. W widocznym miejscu umieszczono czytelną informację zgodnie ze wzorem podanym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 18 stycznia 2018r. (Dz. U. 2018r. poz. 275) o treści: „Zakaz udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia (art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium); oraz o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium - Minister Zdrowia ostrzega: korzystanie z solarium zwiększa ryzyko zachorowania na nowotwór złośliwy skóry”.

Tereny rekreacyjne –

Ośrodek Sportów Wodnych w Łące zarządzany przez Miejski Ośrodek Rekreacji i Sportu z siedzibą w Pszczynie. czynny był od 7 maja do 30 września 2021 r. Sezon kąpieliskowy trwał od 26 czerwca do 30 sierpnia. Przed sezonem przeprowadzono czyszczenie piasku oraz nawieziony został nowy. Wykonano drobne naprawy i prace malarskie. Obiekt posiada wyznaczone miejsce do rozbicia namiotów oraz rozstawienia przyczep kempingowej z ilością miejsc około 50 stanowisk. Ośrodek posiada kompleksy sanitarne oddzielne dla kobiet i mężczyzn oraz wydzielone pomieszczenie dla osób niepełnosprawnych, przebieralnie. W toaletach przy umywalkach znajdują się dozowniki z mydłem w płynie, ręczniki jednorazowego użycia, pojemniki na zużyte ręczniki. Na miejscu można wypożyczyć sprzęt pływający, rowerki wodne, kajaki, deski windsurfingowe. Odpady komunalne usuwane do koszy wyłożonych workami foliowymi. Tereny zielone wykoszone, zadbane. Teren ośrodka zadbane utrzymany we właściwym stanie sanitarnym. Zapas środków myjących i dezynfekcyjnych zapewniony. Przy wejściu na ośrodek na tablicy informacyjnej znajdują się informacje o obostrzeniach obowiązujących w pandemii.

Dworce, stacje kolejowe – w ewidencji 3, przeprowadzono 2 kontrole.

Dworzec Kolejowy w Pszczynie – wydzielona jest poczekalnia dla podróżnych oraz toalety z rozdziałem na część męską i damską. Przy umywalkach zapewniony jest dopływ bieżącej ciepłej wody oraz dostępne są środki higieniczne. Na terenie dworca umieszczone są informacje o konieczności zakrywania ust i nosa. Utrzymaniem czystości zajmuje się zgodnie z umową firma zewnętrzna. W dniu kontroli pomieszczenia utrzymane czysto.

Dworzec w Goczałkowicach - Zdroju - W poczekalni ustawione są zmywalne kanapy i fotele. Obiekt sprzątnięty przez firmę zewnętrzną. Budynek podłączony jest do gminnej sieci wodociągowo kanalizacyjnej. Zapewniony zapas środków myjących i dezynfekcyjnych. W widocznym miejscu umieszczona jest informacja dotycząca nakazu zakrywania ust i nosa. Obiekt przystosowany jest do poruszania się osób niepełnosprawnych, wyposażony w dźwig.

Cmentarze - w ewidencji 37, przeprowadzono 6 kontroli w ramach bieżącego stanu sanitarnego. Cmentarze posiadają główne alejki utwardzone, w całości są ogrodzone. Punkty czerpalne wody podłączone do miejskiej lub gminnej sieci wodociągowej. Odpady komunalne gromadzone w kontenerach. Odbiorem odpadów zajmują się specjalistyczne firmy zgodnie z zawartymi umowami. Tereny cmentarzy utrzymane są jak tereny parkowe.

Obiekty sportowe – w ewidencji 16 obiektów przeprowadzono 2 kontrole.

Na wniosek strony Boisko Sportowe Pniówek - 74 w Pawłowicach, została przeprowadzona 1 kontrola celem przedłożenia przez stronę protokołu kontroli sanitarnej Śląskiemu Związkowi Piłki Nożnej. Obiekt oceniono pozytywnie.

W drugim obiekcie Śląskim Centrum Tenisa w Pszczynie przy Bieruńskiej 78, przeprowadzono kontrolę w ramach bieżącego nadzoru, to nowoczesny kompleks rekreacyjno-sportowy, całoroczny. W skład pomieszczeń wchodzi: 4 korty tenisowe, 2 boiska do badmintonu, 2 korty do squasha, 2 sale fitness, siłownia, serwis rakiet i sklep sportowy, gabinet fizjoterapii i sauna fińska oraz 2 restauracje. Prowadzona jest Pszczyńska Akademia Tenisa dla dzieci profesjonalne szkoły tenisowe dla dzieci i młodzieży. Ponadto na zewnątrz budynku plac zabaw dla dzieci oraz parking dla klientów. W obu obiektach sprawdzono przestrzeganie obostrzeń w związku z wystąpieniem stanu epidemii.

Zakłady karne i areszty śledcze – w ewidencji 6, przeprowadzono 2 kontrole.

Na nadzorowanym terenie znajduje się Zakład Poprawczy i Schronisko dla Nieletnich w Pszczynie- Łące. Jest to placówka resocjalizacyjna wymiaru sprawiedliwości. Placówka funkcjonuje całodobowo i całorocznie. Na dzień kontroli w obiekcie przebywało 18 wychowanków, a docelowo obiekt przystosowany jest na 80 osób. W budynku parterowym zlokalizowane są warsztaty szkolne, które umożliwiają zdobycie kwalifikacji zawodowych przez wychowanków. Pomieszczenia sprzątnięte są przez podopiecznych pod nadzorem opiekunów. Zakład posiada własną pralnię, w której prana jest bielizna pościelowa oraz odzież. W obiekcie przeprowadzane są systematycznie remonty polegające na odnawianiu ścian i sufitów, naprawie lub wymianie stolarki meblowej.

W dniu kontroli stan sanitarno-porządkowy nie budził zastrzeżeń.

Środki transportu – w ewidencji 3 podmioty, przeprowadzono 2 kontrole.

Biuro Podróży „Globus” w Pszczynie, skontrolowano autobus turystyczny na terenie bazy firmy utrzymany był we właściwym stanie sanitarnym.. Mycie i dezynfekcja pojazdu przeprowadzana jest w własnej myjni na terenie bazy transportowej przed i po każdym kursie. Na trasach międzynarodowych w myjniach zewnętrznych. Firma posiada odpowiedni zapas środków myjących i dezynfekcyjnych przechowywany w wydzielonym magazynie. Na terenie bazy znajduje się zlewnia nieczystości ciekłych.

Przewóz Osób Franciszek Oszek w Pawłowicach. Firma posiada na stanie 3 autokary. Kontrolą objęto 1 autobus turystyczny, znajdujące się na terenie stacji paliw, który był utrzymany we

właściwym stanie sanitarno-porządkowym. W dniu kontroli zapewniony był zapas środków myjących i dezynfekcyjnych.

W 2021r. nie wpłynęły interwencje.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi i wykorzystywanej do kąpieli i rekreacji

Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach sprawuje nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2021r., poz. 195) oraz ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2020r., poz. 2028). Wymagania dotyczące jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi określone są w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r., poz. 2294);

Zbiorowe zaopatrzenie w wodę w rozumieniu ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków należy do zadań własnych gminy. Dystrybucją wody przeznaczonej do spożycia zajmują się odpowiednio:

W mieście Pszczyna – Przedsiębiorstwo Inżynierii Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Zdrojowej 4 w Pszczynie,

W gminie Suszec – Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Ogrodowej 2 w Suszcu,

W gminie Pawłowice - Wodociągi Pawłowice z siedzibą przy ul. Orle 11 w Krzyżowicach,

W gminie Miedźna – Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Lompy 19 w Gilowicach,

W gminie Goczałkowice – Gmina Goczałkowice - Zdój przy ul. Szkolnej 13 w Goczałkowicach-Zdroju,

W gminie Kobiór - Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. z siedzibą przy ul. Sadowej 4 w Tychach.

Mieszkańcy miasta Pszczyna zaopatrywani są w wodę pochodzenia powierzchniowego i podziemnego. Woda powierzchniowa kupowana od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach mieszana jest z wodą pochodzenia podziemnego (kupowaną od WZD Sp. z o. o., Gardenia). Mieszkańcy Miedźnej zaopatrywani są w wodę z ujęć wody podziemnej zlokalizowanych w Gilowicach i Woli, która mieszana jest z wodą powierzchniową kupowaną od GPW S.A. Pawłowice w całości zaopatrywane są w wodę pochodzenia podziemnego z ujęcia wody zlokalizowanego w Warszowicach oraz Golasowicach.

Gminy Suszec, Kobiór i Goczałkowice zaopatrywane są w całości w wodę pochodzenia powierzchniowego kupowaną od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi - woda jest w pełni bezpieczna dla zdrowia (zdatna do spożycia) jeśli spełnia określone w nim wymagania. Podstawowym kryterium, jakie powinna spełniać woda do spożycia jest brak mikroorganizmów chorobotwórczych i pasożytów, wszelkich substancji w stężeniach stanowiących potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz brak agresywnych właściwości korozyjnych.

Podstawę zapewnienia odbiorcom bezpiecznej wody do spożycia w 2021 r. stanowiły badania wykonywane w ramach kontroli wewnętrznej przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne, jak również badania realizowane w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach.

Badania jakości wody przeznaczonej do spożycia w ramach kontroli wewnętrznej prowadzone były na podstawie uzgodnionych wcześniej z PPIS w Tychach harmonogramów pobierania próbek wody, zgodnie z częstotliwością i zakresem określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia.

Próbki wody badane były w akredytowanych laboratoriach posiadających system jakości badań wody zatwierdzony przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Próbki wody badane były w laboratorium:

- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tychach,
- JARS S.A., Filia Południe z siedzibą przy ul. Fabrycznej 7 w Mysłowicach,
- Centrum Badań i Dozoru Górnictwa Podziemnego Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Łędzińskiej 8 w Łędzinach,
- Wydział Badania Wody z siedzibą w Katowicach przy ul. Żeliwnej 38,
- Wydział Badania Wody Laboratorium Goczałkowice z siedzibą w Goczałkowicach-Zdroju przy ul. Jeziornej 5,
- Wydział Badania Wody Laboratorium Maczki z siedzibą w Sosnowcu przy ul. Wodociągi 4
- SGS Polska Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Cieszyńskiej 52a w Pszczynie.

W ramach kontroli wewnętrznej przedsiębiorstwa wodociągowe przekazywały do PPIS w Tychach sprawozdania z badań.

Jakość fizykochemiczna i mikrobiologiczna badanych próbek wody (w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej) nie budziła większych zastrzeżeń, w pobranych próbkach wody nie stwierdzono przekroczeń, które mogłyby zagrozić zdrowiu osób spożywających tą wodę oraz pogorszyć jej ocenę organoleptyczną dokonywaną przez konsumentów. Nieznaczne przekroczenia wskaźników fizykochemicznych tzn. mętność, żelazo, mangan, nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia. W razie stwierdzonych nieprawidłowości każdorazowo podejmowano działania zmierzające do ich usunięcia (płukanie, dezynfekcja sieci), co potwierdzane było ponownym badaniem próbki wody. Powtórne badania nie wykazały przekroczeń parametru.

W 2021 r. nie zgłoszono żadnej interwencji na złą jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie powiatu pszczyńskiego.

Pływalnie / baseny kąpielowe

W powiecie pszczyńskim znajduje się 11 obiektów.

- 3 kryte pływalnie: w Pawłowicach, Woli i Goczałkowicach,
- 4 baseny szkolne,
- 1 basen sezonowy w Pszczynie-Porębie
- 3 baseny należące do kompleksów uzdrowiskowych w Goczałkowicach,

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015r. poz. 2016 z późn. zm.) za zapewnienie bezpieczeństwa kąpiących się osób jest odpowiedzialny administrator obiektu, który prowadzi kompleksową kontrolę jakości wody na pływalniach oraz odpowiada za jakość usług świadczonych w obiektach.

W 2021 r. zarządzający pływalniami wykonywali w miarę możliwości (w miesiącach kiedy pływalnie były czynne) badania zgodnie z harmonogramem uzgodnionym i zatwierdzonym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Tychach. Wszystkie przeprowadzone badania jakości wody na pływalniach były realizowane przez laboratoria, które posiadają akredytację Polskiego Centrum Akredytacji na wykonywanie badań odpowiadających metodykom referencyjnym analiz wody na pływalniach. Sprawozdania z badań jakości wody na pływalniach wykonywane w ramach kontroli wewnętrznej przekazywane były do PPIS w Tychach. Zakresy i częstotliwość badań wody były zgodne z wymaganiami mikrobiologicznymi i fizykochemicznymi wody na pływalniach, w tym wody doprowadzanej na pływalnię, określonymi w zał. nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. W przypadku nieprawidłowych wyników badań zarządzający podejmowali działania naprawcze, a informacje o podjętych działaniach naprawczych przekazywano na bieżąco PPIS w Tychach. Zarządzający prowadzili w sposób udokumentowany bieżącą obserwację wody na pływalni oraz wykonywali bieżące pomiary (pH, potencjał redoks, chlor wolny, chlor związany) zapisywane w odpowiednich rejestrach. Zgodnie z rozporządzeniem zarządzający pływalnią

zamieszczali na tablicy informacyjnej aktualne komunikaty o jakości wody na pływalni oraz zbiorczą ocenę roczną wody na pływalni wydaną przez PPIS w Tychach.

W obiektach przestrzegano procedur dotyczących zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego osób w związku z ogłoszonym stanem epidemii w kraju. Zapewniono dozowniki ze środkiem do dezynfekcji rąk dla klientów, personel zaopatrzony był w maseczki jednorazowego użycia zakrywające usta i nos. W widocznych miejscach umieszczono informację również w formie graficznej o konieczności zakrywania ust i nosa oraz zachowaniu dystansu społecznego.

Kąpieliska

W dniu 25 czerwca 2021r. zostało otwarte kąpielisko „Ośrodek Sportów Wodnych” w Łące, które miało funkcjonować do 31 sierpnia 2021r. Miejski Ośrodek Rekreacji i Sportu (MORiS) w Pszczynie w porozumieniu z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Tychach ustalił harmonogram pobierania próbek wody w sezonie kąpielowym z kąpieliska Ośrodek Sportów Wodnych w Łące w terminach 6 i 27 lipca 2021 oraz 17 sierpnia 2021 r.

Przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego w ramach kontroli urzędowej przeprowadzonej 16 czerwca 2021 r. upoważnieni pracownicy PSSE w Tychach dokonali oceny wizualnej kąpieliska oraz pobrali próbkę wody do badań. Na podstawie otrzymanych wyników PPIS w Tychach 21 czerwca 2021 r. wydał orzeczenie o przydatności wody do kąpeli, zgodnie z wymaganiami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpeli.

W lipcu i sierpniu zgodnie z ustalonym harmonogramem w ramach kontroli wewnętrznej pobrano próbki oraz dokonano oceny wizualnej. Wszystkie próbki spełniały wymagania zawarte w ww. rozporządzeniu, w związku z czym PPIS w Tychach w każdym z tych przypadków stwierdził przydatność wody do kąpeli. Orzeczenia każdorazowo wysyłane były do organizatora kąpieliska oraz Burmistrza Miasta Pszczyna. Kąpielisko było otwarte przez cały czas trwania sezonu kąpielowego.

W oparciu o przepisy Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne (Dz. U. z 2021 r., poz. 624 ze zm.) oraz wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpeli (Dz. U. z 2019 r., poz. 255), po obliczeniu percentyli w oparciu o wymagania mikrobiologiczne dla wód powierzchniowych dokonano oceny sezonowej – jakość wody uznano jako doskonałą. Dokonano również klasyfikacji czteroletniej dla kąpieliska Ośrodek Sportów Wodnych w Łące, zlokalizowanego przy ul. Piotra Skargi 44 w Łące - jakość wody oceniono jako: doskonałą.

Zbiornik wody powierzchniowej

Na terenie powiatu znajduje się zbiornik Goczałkowice oraz ujęcie wody powierzchniowej, przeznaczonej do zaopatrywania ludności w wodę do spożycia, należące do Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach. Woda z tego zbiornika uzdatniania jest w Zakładzie Uzdatniania Wody Goczałkowice w Goczałkowicach - Zdroju. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 29 sierpnia 2019r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi - przyjęto kategorię jakości wody – A2. Do tej kategorii zalicza się wody wymagające typowego uzdatnienia fizycznego i chemicznego, w szczególności utleniania wstępnej, koagulacji, flokulacji, dekantacji, filtracji i dezynfekcji końcowej.

4. ODDZIAŁ LABORATORYJNY

Oddział Laboratoryjny PSSE w Tychach składa się z dwóch sekcji: Sekcji Badań Higieny Komunalnej i Środowiska (OL/KŚ) oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń (OL/B).

Oddział Laboratoryjny wykonuje badania i pomiary w zakresie próbek wody, próbek kału w kierunku nosicielstwa i zakażeń jelitowych, badania próbek biologicznych wskaźników kontroli skuteczności sterylizacji oraz warunków środowiska (w zakresie pomiarów hałasu i stężenia tlenu węgla w ramach interwencji).

Zadania te wykonywane są przez personel posiadający właściwe wykształcenie, odpowiednie kwalifikacje, wiedzę techniczną, umiejętności i doświadczenie. Personel laboratoryjny jest również merytorycznie przygotowany do rozwiązywania problemów klienta, ponadto systematycznie podnosi swoje kompetencje poprzez udział w szkoleniach zewnętrznych i wewnętrznych.

Oddział Laboratoryjny posiada odpowiednie do zakresu wykonywanych badań pomieszczenia, gdzie warunki środowiskowe monitorowane na bieżąco. Do badań stosowane jest wyposażenie pomiarowe, które jest prawidłowo nadzorowane i unowocześniane na bieżąco w miarę potrzeb oraz możliwości.

Obecnie Oddział Laboratoryjny ma wdrożony i funkcjonujący system zarządzania zgodny z wymaganiami znowelizowanej normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”.

Formalnym potwierdzeniem kompetencji laboratorium jest posiadany Certyfikat Akredytacji Nr AB 500 nadany przez organizację udzielającą uznania jakim jest Polskie Centrum Akredytacji. Obecnie Oddział Laboratoryjny pracuje w V cyklu akredytacji.

Aktualny Zakres akredytacji jest dostępny na stronie internetowej PCA: www.pca.gov.pl, w zakładce: akredytowane podmioty → laboratoria badawcze.

Oddział Laboratoryjny dąży do osiągnięcia i utrzymania wysokiego poziomu jakości wykonywanych badań i usług świadczonych klientom, który pozwala na uzyskanie ważnych dla klientów wyników, spełnienia oczekiwań i wymagań klientów a także organów stanowiących i organizacji udzielającej uznania.

Badania wykonywane są zgodnie z ustalonymi i wyspecyfikowanymi metodami z zastosowaniem dobrej (profesjonalnej) praktyki laboratoryjnej opartej na doświadczeniu zawodowym personelu oraz bieżącym wewnętrznym i zewnętrznym potwierdzaniu ważności wyników. Działalność laboratoryjna jest zorganizowana i prowadzona w taki sposób, aby zawsze były przestrzegane prawa klientów, bezstronność i poufność wszelkich informacji oraz aby była zachowana integralność systemu zarządzania podczas planowania i wdrażania zmian. Ponadto Oddział Laboratoryjny systematycznie na bieżąco identyfikuje i rozpatruje ryzyka oraz szanse związane z działalnością laboratoryjną.

Uzyskane wyniki badań pozwalają Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Tychach na monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej powiatu, jej obiektywną ocenę oraz podejmowanie niezbędnych i właściwych działań interwencyjnych.

W 2021 r. w związku z obowiązującym w kraju stanem epidemii, personel laboratorium nadal czynnie uczestniczył w pracach Sekcji Epidemiologii związanych z przeciwdziałaniem epidemii koronawirusa SARS-CoV-2. Jednocześnie wykonywane były badania wody dla obszaru działania PSSE w Tychach i PSSE w Katowicach a także pomiary natężenia hałasu w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (w ramach interwencji) dla obszaru działania PSSE w Rybniku oraz badania kału i skuteczności procesów sterylizacji dla obszaru działania PSSE w Tychach, PSSE w Rybniku i PSSE w Wodzisławiu Śląskim.

Łączną liczbę i kierunki badań dla ww. obszaru działania PSSE przedstawia poniższa tabela.

Sekcja	Rodzaj badań	Liczba badań	Liczba oznaczeń
Sekcja Badań Higieny Komunalnej i Środowiska (OL/KŚ)	Badania próbek wody z ujęć powierzchniowych i głębinowych, sieci wodociągowej, wody przeznaczonej do kąpielii (kąpieliska, miejsca wykorzystywane do kąpielii i baseny kąpielowe) obejmujące: PARAMETRY FIZYCZNE: barwa, mętność, odczyn (pH), potencjał redox, przewodność smak, zapach, zawiesiny PARAMETRY CHEMICZNE: jon amonowy, azotany, azotyny, Biochemiczne zapotrzebowanie tlenu, chlorki, chlor wolny i ogólny, chlor związany, glin, indeks nadmanganianowy, mangan, tlen rozpuszczony, wapń i magnez (zawartość sumaryczna) – twardość, żelazo PARAMETRY BAKTERIOLOGICZNE: Bakterie grupy coli, Escherichia coli, Clostridium perfringens łącznie ze sporami, Enterokoki, Gronkowce koagulazo-dodatnie, Legionella, Ogólna liczba bakterii na agarze odżywczym, Pseudomonas aeruginosa	2517	7074
	HAŁAS w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi w ramach zleceń klienta wewnętrznego (interwencje)	2	5
Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń (OL/B)	BIEGUNKI – badanie dzieci chorych do drugiego roku życia w kierunku pałeczek Salmonella, Shigella, Yersinia, Escherichia coli z grupy: O25, O26, O44, O55, O86, O111, O114, O119, O124, O125, O126, O127, O128, O142, O157 i innych pałeczek z rodziny Enterobacteriaceae. CHOROZY – badanie osób z objawami chorobowymi wskazującymi na zakażenie pałeczkami Salmonella, Shigella, Yersinia i Escherichia coli z grupy: O157 i innych pałeczek z rodziny Enterobacteriaceae. OZDROWIENCY – badanie osób, u których stwierdzono obecność pałeczek Salmonella i Shigella po leczeniu oraz po ustąpieniu objawów chorobowych	13026	136776

	NOSICIELE - badanie osób bez objawów chorobowych, w organizmach których bytują i rozmnażają się pałeczki Salmonella i Shigella STYCZNOŚĆ - badanie osób bez objawów chorobowych, które pozostawały w bezpośredniej lub pośredniej styczności z osobą chorą, u której stwierdzono obecność pałeczek Salmonella i Shigella KLASYFIKACJA SZCZEPÓW - potwierdzenie biochemiczne i serologiczne, wyhodowanych przez laboratoria spoza Inspekcji Sanitarnej, szczepów Salmonella, Shigella, Escherichia coli BRANŻOWCY - badanie osób zdrowych w celu wyeliminowania nosicielstwa pałeczek Salmonella i Shigella BADANIE WSKAŹNIKÓW BIOLOGICZNYCH kontroli skuteczności sterylizacji przeprowadzanych w autoklawach (Sporal A) i sterylizatorach (Sporal S) BADANIE W KIERUNKU PASOŻYTÓW PRZEWODU POKARMOWEGO - wykrywanie i różnicowanie jaj, cyst i członów pasożytów przewodu pokarmowego w kale, jaj pasożytów przewodu pokarmowego w wymazie z fałd okołoodbytniczych oraz na wykrywanie obecności w kale antygeny Giardia lamblia metodą immunochromatograficzną BADANIA WIRUSOLOGICZNE kału w kierunku rotawirusów i adenowirusów		
--	--	--	--

5. OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY, PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN ORAZ PRZESTRZEGANIA ZAKAZU WYTWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH

Działania związane ze stanem epidemii Covid-19

W związku z wystąpieniem stanu epidemii przeprowadzane były wywiady epidemiologiczne z osobami, które uzyskały wynik pozytywny w kierunku SARS-CoV-2 w celu objęcia ww. osób kwarantanną osób z kontaktu oraz domowników osób z wynikiem dodatnim. W czasie przeprowadzania wywiadów telefonicznych informowano obywateli o obowiązujących zasadach dotyczących minimalizacji ryzyka zakażenia wywołanego przez wirusa SARS-CoV-2 oraz o zasadach obowiązujących w czasie trwania kwarantanny lub izolacji w warunkach domowych. Powiadamiano obywateli o dostępnych aktualizacjach na temat koronawirusa publikowanych na stronach internetowych MZ i GIS.

W trakcie przeprowadzanych kontroli pracownicy dokonywali obserwacji i sprawdzali wykonanie nałożonych na pracodawców obowiązków w sprawie ogólnego bezpieczeństwa i higieny pracy, wszystkich czynników szkodliwych oraz obowiązków wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii. Jeżeli wystąpiły w trakcie kontroli jakiegokolwiek nieprawidłowości zostały one uwzględnione w protokołach kontroli i zostały wydane decyzje nakazujące usunięcie uchybień. Owe niezgodności zostały przedstawione w diagramie kołowym znajdującym się poniżej, w legendzie do wykresu jest ujęty zakres uchybień i jest on podany szacunkowo w procentach.

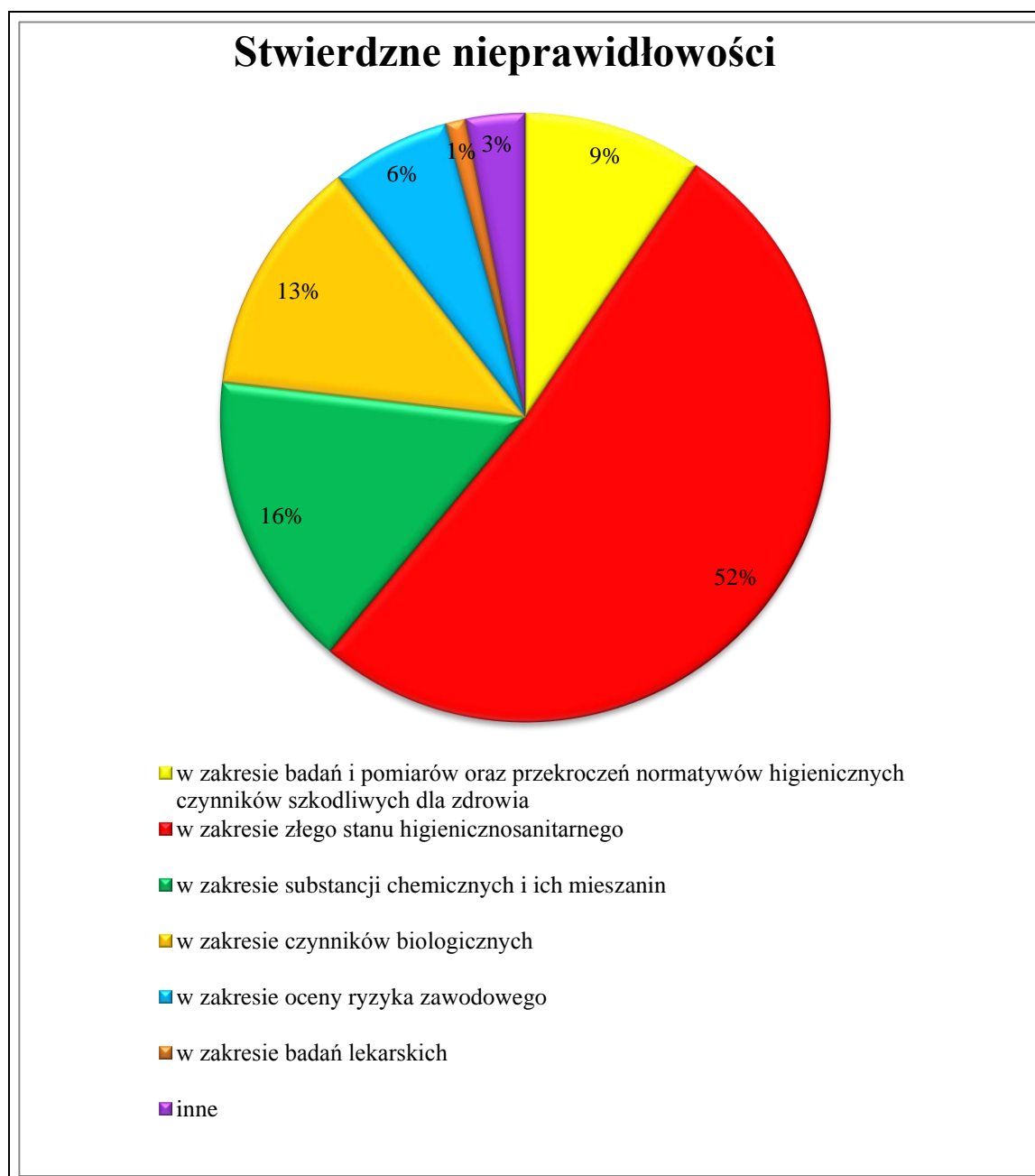
Wnioski

- W zakładach skontrolowanych w ramach spełnienia wymogów związanych z istniejącym stanem epidemii nie nałożono mandatów karnych (nie stwierdzono nieprawidłowości)
- W ramach współpracy z zakładami pracy przekazywano informacje o materiałach publikowanych na stronach GIS pomocnych do opracowywania zakładowych procedur dotyczących postępowania w stanie epidemii.

W 2021 r. działalność w zakresie sprawowania bieżącego nadzoru sanitarnego nad warunkami higieny pracy w zakładach pracy została ograniczona w związku z wystąpieniem stanu epidemii wywołanej zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Planowane kontrole w zakresie higieny pracy były prowadzone w okresie mniejszej zakaźności wirusa SARS-CoV-2.

W powiecie pszczyńskim nadzorem bieżącym objęte są aktualnie **282** podmioty gospodarcze nadzorowane ze względu na warunki zdrowotne środowiska pracy lub wprowadzanie do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin. W zakładach tych zatrudnionych jest ogółem **14867** pracowników.

W 2021 r. przeprowadzono **32** kontrole w **30** zakładach pracy. W związku ze stwierdzeniem naruszenia przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w środowisku pracy lub w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin, wydanych zostało **13** decyzji dotyczących usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Decyzje te zawierały **95** nakazów.

Czynniki szkodliwe dla zdrowia

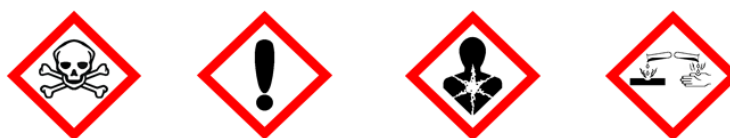
Przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy stwierdzone są w **20** zakładach pracy w zakresie: pyłu węgla (frakcja respirabilna i frakcja wdychalna), pyłów niesklasyfikowanych ze względu na toksyczność, hałasu, drgań działających na człowieka przez kończyny górne i promieniowania optycznego nielaserowego. W warunkach tych pracowało **3658** osób.

Piktogramy określające rodzaj zagrożenia stwarzanego przez substancje chemiczne i ich mieszaniny:

Piktogramy dla zagrożeń fizykochemicznych

Piktogramy dla zagrożeń dla zdrowia

Piktogram dla zagrożenia dla środowiska

Znak ostrzegający przed zagrożeniem biologicznym:

Przykładowe znaki nakazujące stosowanie środków ochrony indywidualnej:

Choroby zawodowe

W 2021 r. stwierdzono **13** chorób zawodowych – 12 pylic płuc górników kopalń węgla, 1 choroba zakaźna, w **3** zakładach pracy. W kopalniach węgla kamiennego nadal występuje w środowisku pracy narażenie na pyły węgla kamiennego, które jest przyczyną chorób zawodowych górników- pylic płuc (stwierdzanych najczęściej po zakończeniu pracy zawodowej).

Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne (tzw. dopalacze)

W powiecie pszczyńskim nie stwierdzono obiektów, w których są wytwarzane lub wprowadzane do obrotu środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne.

5. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Zadania wykonywane przez Państwową Inspekcję Sanitarną w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego podejmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i mają charakter prewencyjny, zmierzający do zapewnienia właściwego stanu sanitarno-higienicznego w projektowanych i realizowanych obiektach, a także ochrony zdrowia ludzi przebywających w sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć. Ze względu na ogłoszenie w marcu 2020 r. stanu epidemii wywołanym zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 działania sekcji również w 2021 r. skierowane były głównie na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem epidemii. Podejmowane były czynności związane z przeprowadzaniem wywiadów epidemiologicznych u osób, które uzyskały wynik dodatni w kierunku SARS-CoV-2 i osób ze styczności, kierowaniem osób ze styczności do odbycia kwarantanny domowej, uczestniczono w postępowaniach administracyjnych związanych z nakładaniem kar za złamanie obostrzeń oraz współpracowano z sekcją Epidemiologii w innych postępowaniach.

Nie mniej jednak działania statutowe sekcji były podejmowane ze względu na wykonywanie zadań niezbędnych do zapewnienia pomocy obywatelom z zakresu ochrony środowiska, budownictwa oraz planowania i zagospodarowania przestrzennego.

Podstawę działalności inwestycyjnej stanowi planowanie przestrzenne, które ma za zadanie realizować zasadę ładu przestrzennego, zrównoważonego rozwoju, a także wprowadzać rozwiązania mające na celu ochronę środowiska, w tym zdrowia ludzi. W 2021 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zaopiniował 1 projekt planu zagospodarowania przestrzennego opracowany dla terenu położonego w powiecie pszczyńskim oraz 1 zmianę studium uwarunkowań. Dla kolejnego projektu planu oraz 1 zmiany studium uwarunkowań uzgodniono zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

Przekazany do zaopiniowania plan miał na celu stworzenie warunków kontrolowanego rozwoju terenów zurbanizowanych w nawiązaniu do otoczenia, przy uwzględnieniu ochrony zidentyfikowanych zasobów środowiska oraz wartości przyrodniczych, kulturowych czy krajobrazowych. Wprowadzono nowe tereny możliwe do zabudowy (mieszaniowej, usługowej lub drogowej), głównie kosztem terenów rolniczych. Cenne przyrodniczo siedliska będą chronione ustaleniami planu. Projekt planu zawierał ustalenia mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko. Dotyczą one m.in. ochrony przyrody, ochrony powierzchni ziemi, ochrony wód, ochrony powietrza oraz ochrony przed hałasem.

Przedłożony do oceny projekt studium uwarunkowań gminy Miedźna ma w całości zastąpić obowiązujący dokument, który wymaga aktualizacji w zakresie kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w zakresie dostosowania do obowiązujących przepisów m.in. konieczności aktualizacji zagrożeń powodziowych oraz konieczności przeprowadzenia analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych, prognoz demograficznych, bilansów terenów przeznaczonych pod zabudowę i możliwości finansowania przez gminę infrastruktury technicznej i społecznej. Założeniem koncepcji rozwoju gminy było wskazanie obszaru, który będzie przekształcany w faktyczne centrum gminy oraz wskazanie obszarów, które stanowiły będą obszar wyłączony z urbanizacji jako obszar użytkowania przyrodniczego i lokalnych korytarzy ekologicznych.

Wskazano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko przewidzianych do uwzględnienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a dotyczących ochrony przyrody i krajobrazu, zasobów wód podziemnych i powierzchniowych, powietrza, walorów krajobrazowych oraz ochrony przed hałasem, wibracjami i promieniowaniem niejonizującym.

Odrębną kwestię w działaniach zmierzających do poprawy stanu sanitarno-higienicznego stanowi opiniowanie i określanie warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W 2021 r. organy administracji prowadzące postępowanie w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko zasięgały opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach co do potrzeby przeprowadzenia takiej oceny dla **17** przedsięwzięć. Po przeanalizowaniu rodzaju i charakterystyki przedsięwzięcia, jego usytuowania oraz rodzaju i skali możliwego oddziaływania w żadnym przypadku nie stwierdzono potrzeby przeprowadzenia takiego postępowania.

Na kolejnym etapie postępowania tj. przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zaopiniowano warunki realizacji **2** przedsięwzięć, które polegały na wykonaniu instalacji do odzysku odpadów budowlanych oraz na rozbudowie stacji demontażu pojazdów.

Przy uzgadnianiu przedsięwzięcia zwracano uwagę na konieczność zapewnienia ludziom, przebywającym w sąsiedztwie inwestycji, odpowiednich warunków życia poprzez m.in. zabezpieczenie przed występującą uciążliwością hałasu oraz zabezpieczenie przed wpływem zanieczyszczenia powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych, jak i właściwą gospodarką odpadami na etapie eksploatacji.

Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego odgrywa prawidłowe zaprojektowanie obiektu budowlanego, a także jego wykonanie. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowych sprawdzano czy dla planowanego zakresu i programu funkcjonowania obiektu zostaną spełnione wymagania określone w przepisach szczegółowych oraz wszystkich mających zastosowanie przepisach i normach wynikających z Prawa budowlanego.

W roku ubiegłym uzgodniono **2** projekty architektoniczno-budowlane (rozbudowa zakładu produkcyjnego, magazyn i skład artykułów rolnych wraz z ich wstępną obróbką oraz z częścią socjalną). Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowych oceniano rozwiązania proponowane przez projektantów w aspekcie zagwarantowania odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych w miejscach pobytu ludzi poprzez zastosowanie m.in. prawidłowej funkcji oraz warunków techniczno-użytkowych pomieszczeń, właściwych pod względem zdrowotnym materiałów budowlanych, właściwego oświetlenia oraz prawidłowej wymiany powietrza w projektowanych pomieszczeniach.

W 2021 r. na terenie powiatu pszczyńskiego dokonano ogółem **60** odbiorów obiektów zgłoszonych przez inwestorów w myśl art. 56 ustawy Prawo budowlane lub ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Wśród odbieranych obiektów były: sklepy spożywcze, lokale gastronomiczne, przedszkola, plac zabaw, rozbudowane szkoły, zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, obiekty magazynowe i produkcyjne.

Czynności odbiorowe mają na celu zapewnienie, aby nowy obiekt został przekazany do użytkowania w stanie zapewniającym możliwość utrzymywania w nim właściwego stanu sanitarno-higienicznego tj. prawidłowego układu funkcjonalnego, właściwej wymiany powietrza, właściwego oświetlenia, wody o parametrach odpowiadających jakości wody do spożycia, prawidłowej gospodarki ściekami i odpadami.

Stwierdzić należy, że część obiektów, których zakończenie realizacji zostało zgłoszone nie spełniało wszystkich wymagań z zakresu wymagań sanitarno-higienicznych. Często obiekty nie były przygotowane do odbioru z uwagi na trwające w nich prace budowlano-wykończeniowe.

Niejednokrotnie wydanie pozytywnej opinii możliwe było dopiero po wyeliminowaniu przez inwestorów nieprawidłowości i uchybień stwierdzanych w trakcie oględzin obiektów.

Po dokonaniu odbioru nadzór nad obiektem przejmuje właściwa sekcja nadzoru bieżącego.

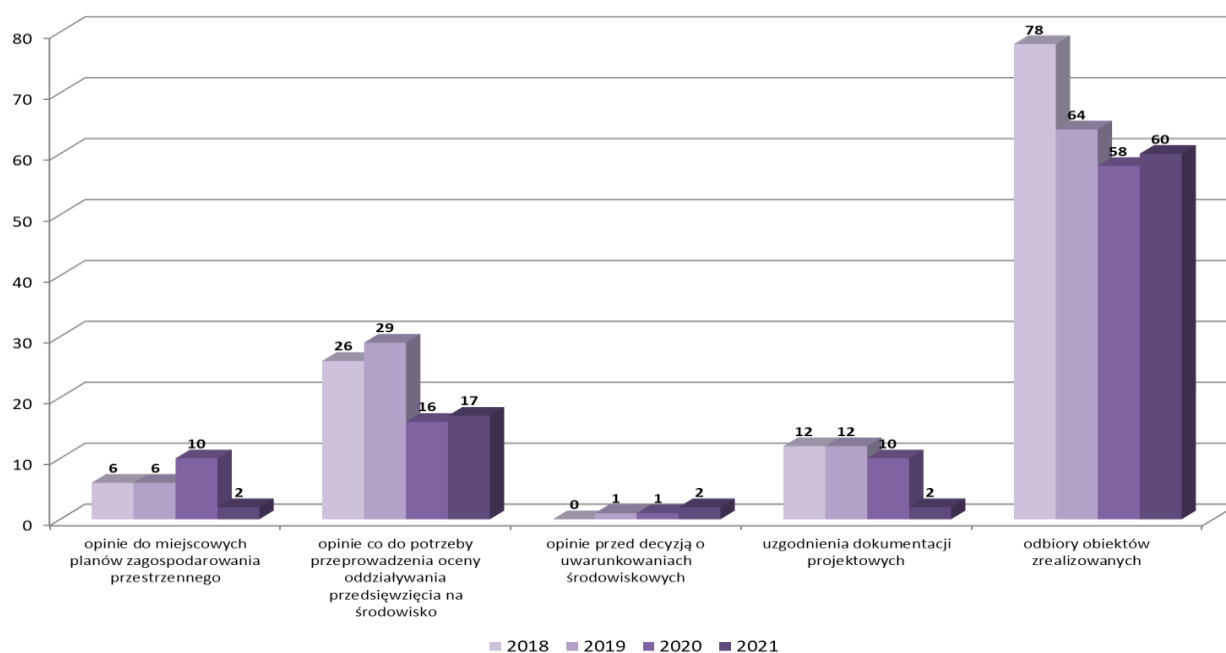
Tabela nr 1

Zestawienie liczbowe działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w 2021 r.:

Opinie dot. uzgodnienia planów zagospodarowania przestrzennego	2
Opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	17
Opinie przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	2
Uzgodnienia dokumentacji projektowych	2
Odbiory obiektów zrealizowanych	60

Wykres nr 1

Działalność pionu Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w latach 2018-2021.

Podsumowanie:

Rola zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w Państwowej Inspekcji Sanitarnej, choć różni się od działań innych komórek jest bardzo ważna. Zadania wykonywane w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego mają charakter profilaktyczny, zmierzający do ochrony zdrowia ludzi przebywających w obszarze i sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych. Polegają one na kontroli przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych w procesach planowania, projektowania i realizacji różnego rodzaju zamierzeń inwestycyjnych. Uzgadniając planowane przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko egzekwowano rozwiązania, zapewniające bezpieczeństwo zdrowotne i właściwe warunki życia ludzi znajdujących się w ich sąsiedztwie.

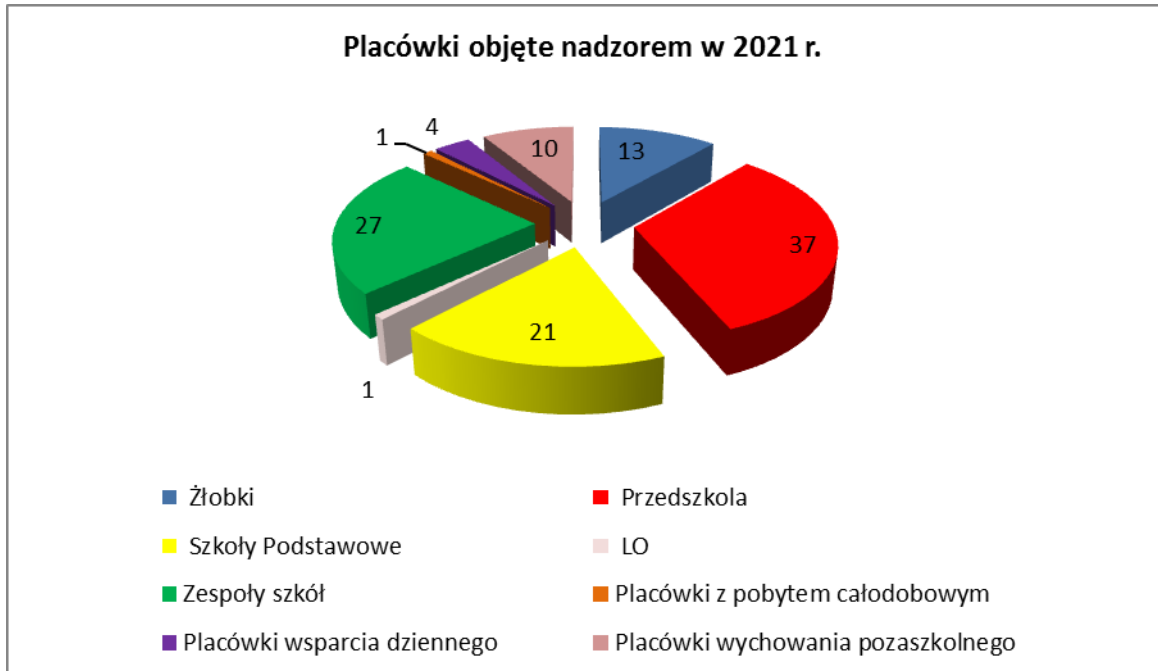
Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego odgrywa także prawidłowe zaprojektowanie i wykonanie obiektów budowlanych. Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach, w tym zakresie, obejmowały uzgadnianie dokumentacji projektowych obiektów budowlanych oraz odbiory obiektów zrealizowanych, poprzez egzekwowanie rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo zarówno pracowników jak i ludzi korzystających ze świadczonych usług.

Ze względu na ogłoszenie w marcu 2020 r. stanu epidemii wywołanym zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 podejmowanie działań statutowych sekcji w 2021 r. było utrudnione.

7. OCENA STANU SANITARNEGO PLACÓWEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

W 2021 r. Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży bieżącym nadzorem sanitarnym objęła **114** placówek nauczania i wychowania z powiatu pszczyńskiego. Placówki objęte stałym nadzorem sanitarnym to przede wszystkim szkoły podstawowe, a także żłobki, przedszkola, placówki pracy pozaszkolnej i inne. Przeprowadzono **50** kontroli bieżącego stanu sanitarno-higienicznego.

Skontrolowano:

1. Żłobki – 1
2. Przedszkola – 2
3. Szkoły podstawowe – 6
4. Zespół Szkół – 10

Przeprowadzone kontrole sanitarne nie wykazały nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarnego i technicznego, z wyjątkiem Szkoły Podstawowej w Wiśle Małej, gdzie z uwagi na bardzo zły stan techniczny namiotowej sali gimnastycznej wydano decyzją administracyjną. W czasie kontroli szczególną uwagę zwracano na zaopatrzenie w środki do dezynfekcji rąk, powierzchni, sprzętów i urządzeń.

W 2021 r. zimowy i letni wypoczynek dla dzieci i młodzieży zorganizowany był w miejscu zamieszkania, którego celem było zapewnienie opieki i rekreacji dzieciom pozostającym w mieście. Przygotowany został specjalny program zajęć na którego składały się m.in. wycieczki piesze i autokarowe, wyjazdy na obiekty rekreacyjno-sportowe, spacery po okolicy. W trakcie wypoczynku przekazywano organizatorom pakiety edukacyjne w celu rozpowszechnienia wśród uczestników wypoczynku. Podsumowując przebieg wypoczynku można stwierdzić, że na terenie działania PPIS w Tychach odbywał się on we właściwych warunkach, gwarantujących higieniczny i bezpieczny pobyt dzieci i młodzieży, zgodnie z wytycznymi GIS, MZ, MEN dla organizatorów wypoczynku dzieci i młodzieży.

W uwagi na bardzo dużą liczbę zachorowań na SARS-CoV-2 wśród dzieci i młodzieży oraz personelu placówek oświatowych, pracownicy Sekcji HDiM obejmowali kwarantanną osoby ze styczności. Ścisłe współpracowano w tym zakresie z dyrektorami poszczególnych placówek oświatowych. PPIS w Tychach wydał 248 pisemnych opinii sanitarnych w sprawie przejścia z systemu nauczania stacjonarnego na system zdalny lub hybrydowy. Podejmowano działania przeciwepidemiczne w związku z występującymi ogniskami zachorowań na COVID-19 w placówkach nauczania i wychowania. Na terenie powiatu pszczyńskiego odnotowano 31 ognisk.

8. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA

W 2021 r. działalność Sekcji Oświaty Zdrowotnej była skupiona na uświadamianiu społeczeństwu roli szczepień ochronnych oraz podstawowych zasad bezpieczeństwa związanych z pandemią COVID-19. W szkołach realizowane były programy i akcje prozdrowotne. Dużą rolę odegrały media społecznościowe, w których na bieżąco zamieszczane były aktualne informacje nt. prowadzonych akcji, kampanii i programów prozdrowotnych.

Zaplanowane działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia wynikały z zapisów Ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Narodowego Programu Zdrowia, Krajowego Programu Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV opracowanego na lata 2017-2021 oraz wytycznych Głównego Inspektoratu Sanitarnego.

Na 2021 r. zaplanowano realizację następujących programów edukacyjnych skierowanych do placówek oświatowo-wychowawczych:

- „Bieg po zdrowie”- program antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla IV klas szkół podstawowych,
- „Klub Zdrowego Przedszkolaka”- promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci przedszkolnych i ich rodziców,
- „Skąd się biorą produkty ekologiczne”- zwiększenie świadomości i wiedzy dzieci przedszkolnych na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych,
- Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV- ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, wzrost poziomu wiedzy nt. HIV/AIDS,
- „Podstępne WZW”- upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C,
- „ARS, czyli jak dbać o miłość?”- ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie,
- „Smak życia czyli debata o dopalaczach”- dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich zażywania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami,
- „Trzymaj Formę!”- edukacja, w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety,
- „Znamię! Znam je?”- upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy o nowotworach złośliwych i kształtowanie prozdrowotnych zachowań,
- „Wybierz Życie-Pierwszy Krok”- poprawa świadomości uczniów szkół ponadpodstawowych w zakresie profilaktyki wirusa HPV i raka szyjki macicy.

Realizacja programów polegała na przeprowadzeniu działań edukacyjnych zgodnie ze scenariuszami lub głównymi wytycznymi danego programu. Realizatorzy dostosowywali treści w zależności od potrzeb danej grupy.

Oprócz działań programowych podejmowane były również następujące działania nieprogramowe:

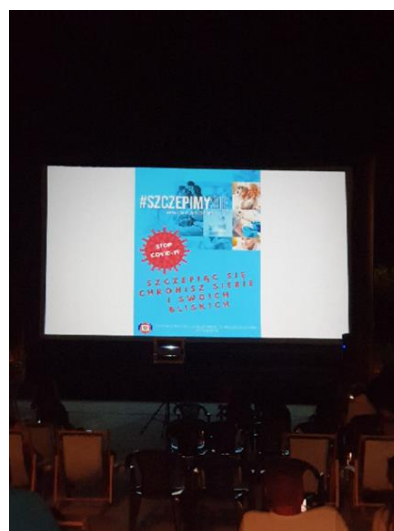
- „Światowy Dzień Zdrowia" obchodzony był pod hasłem: „*Budowanie sprawiedliwszego i zdrowszego świata*”,
- „Dopalacze-Wypalacze „groźne narkotyki””,
- „Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad higieny”,
- „Brązowo, ale czy zdrowo”,
- Akcja informacyjna dot. bezpiecznego grzybobrania,
- „Bezpieczne Ferie 2021”,
- „Bezpieczne Wakacje 2021”,
- „Wirusoochrona” dla szkół i przedszkoli,
- „Profilaktyka 40 plus”,
- „Wybieraj bezpieczną żywność”,
- „Lekki tornister”- profilaktyka wad postawy.

W 2021 r. realizowane były również kampanie:

- „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”- wojewódzka akcja skierowana do ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem: rodziców dzieci w wieku 0-3, dzieci przedszkolnych oraz rodziców planujących dziecko;
- „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”- kampania ogólnopolska, skierowana do kobiet w wieku prokreacyjnym, ciężarnych oraz ich rodzin i bliskich;
- „#SzczepimySię”- kampania ogólnopolska, skierowana do ogółu społeczeństwa promująca szczepienia przeciwko COVID-19.

W ramach akcji oraz kampanii podejmowano różne działania profilaktyczne na terenie objętym nadzorem przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach. Dotyczyły one głównie przedsięwzięć związanych z propagowaniem zasad higieniczno-sanitarnych i ograniczeniem rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2.

W ramach kampanii dotyczącej szczepień przeciwko wirusowi SARS-CoV-2 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach wydał plakat informacyjno-edukacyjny promujący kampanię „#SzczepimySię”. Plakat został wyeksponowany w pojazdach komunikacji miejskiej na podległym terenie. Podmioty lecznicze zostały oplakatowane. Przy wejściach głównych dużych zakładów pracy i kopalni węgla kamiennego wyeksponowano plakaty Ministerstwa Zdrowia i PPIS w Tychach oraz ulotki informacyjne dostępne dla wszystkich pracowników tychże zakładów. Materiały promocyjne emitowano podczas Plenerowego Maratonu Filmowego na rynku w Pszczynie w dniu 7 sierpnia 2021 r.

Ponadto materiały edukacyjne dotyczące szczepień oraz akcji „Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny” trafiły do zakładów pracy, placówek oświatowo-wychowawczych, aptek, lokalnej prasy, bibliotek oraz jednostek samorządu terytorialnego.

W dniach od 11.01.-15.01.21r. odbyło się testowanie nauczycieli klas I-III szkół podstawowych, szkół specjalnych i personelu administracyjnego w 4 powiatach: tyskim, mikołowskim, bieruńsko-lędzińskim oraz pszczyńskim.

By usprawnić logistykę z inicjatywy PPIS w Tychach dla gmin Pawłowice, Suszec i Miedźna zostały uruchomione punkty mobilne, które były ustawione pod jedną ze szkół. Z badań skorzystało 1347 pracowników szkół.

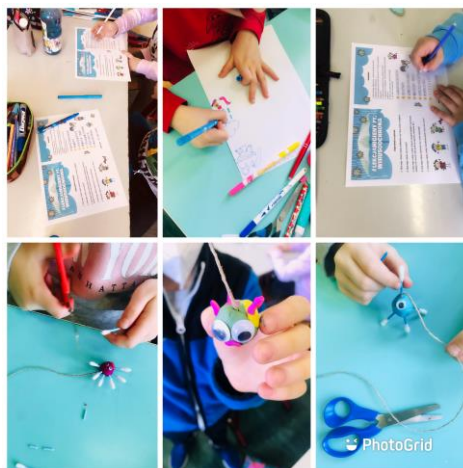
Od 2021 r. realizowana była nowa wojewódzka akcja pt. „Wirusoochrona”, skierowana do przedszkolaków, uczniów klas I-III szkół podstawowych oraz ich rodziców i opiekunów. Jej celem była promocja podstawowych zasad higieny osobistej wśród dzieci i ich rodziców oraz zwrócenie uwagi na znaczącą rolę higieny jako podstawowego środka zapobiegania przenoszeniu się wirusów.

W ramach realizacji akcji w placówkach szkolno-wychowawczych poruszano tematy dotyczące zasad postępowania w czasie epidemii koronawirusa, podstawowych zasad zdrowego stylu życia.

Formy zaproponowane przez nauczycieli były urozmaiczone o doświadczenia, piosenki tematyczne, prace plastyczne, prezentacje multimedialne, dramy, teatryki, formy pokazowe, ruchowe, bajki profilaktyczne, instruktażowe – technika mycia i dezynfekcji rąk, zakładania i ściągania maseczki. Dzieci nagrywały filmiki promujące higienę osobistą, oglądały ręce za pomocą specjalnej kamery, uczestniczyły w ćwiczeniach interaktywnych na platformie edukacyjnej.

Nauczyciele przeprowadzali z uczniami różne doświadczenia dot. działania mydła, środków dezynfekcyjnych, przenoszenia i rozprzestrzeniania się wirusów oraz wnikania ich do organizmu. W niektórych szkołach lekcje były wzbogacone o wizytę pielęgniarki szkolnej.

W I i II edycji wzięło udział 18 szkół podstawowych i 19 przedszkoli z terenu powiatu pszczyńskiego.

W ramach „Bezpiecznych wakacji” pracownicy prowadzili dystrybucję materiałów edukacyjnych związanych z tematyką obowiązujących zasad bezpieczeństwa w związku z epidemią koronawirusa SARS-CoV-2, bezpiecznego korzystania z kąpeli wodnych i opalania, profilaktyki uzależnień od dopalaczy i innych środków psychoaktywnych, profilaktyki chorób odkleszczowych. Materiały dystrybuowane były do organizatorów letnich form wypoczynku, miejskich bibliotek, kąpielisk i basenów.

Nagłośniona została również akcja „Brązowo, ale czy zdrowo”, ponieważ coraz większym problemem dla zdrowia staje się nadmierne narażenie na promieniowanie ultrafioletowe. Coraz więcej młodych ludzi nie uważa poparzeń słonecznych za coś niebezpiecznego. Bagatelizowanie tego zjawiska wynika z ogólnego braku świadomości, jak i wiedzy na temat procesów zachodzących w skórze podczas opalania. Plakat profilaktyczny został rozesłany do placówek szkolno-wychowawczych, lokalnej prasy, bibliotek oraz jednostek samorządu terytorialnego.

Od 1 lipca realizowany był program „Profilaktyka 40 Plus”, którego celem była ocena organizacji i efektywności objęcia świadczeniobiorców od 40 roku życia profilaktyczną diagnostyką w zakresie najczęściej występujących problemów zdrowotnych. Wykonując badania profilaktyczne można wykryć choroby na wczesnym stadium. Każdy Polak, który ma 40 lat lub więcej, mógł otrzymać jednorazowy dostęp do bezpłatnego pakietu badań diagnostycznych. Materiały promocyjne ukazały się na stronach internetowych jednostek samorządu terytorialnego, placówek szkolno-wychowawczych oraz zostały udostępnione użytkownikom portali społecznościowych.

W dniach 20 i 26 października odbyły się webinary pt. „Wybieraj bezpieczną żywność”, w których łącznie wzięło udział 101 uczestników. Webinary realizowane były w ramach kampanii EFSA #EUChooseSafeFood, która miała na celu uświadomienie konsumentom, jak istotną rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności odgrywa nauka. Ogólnoeuropejska kampania rozpoczęła się w lipcu i zachęcała Europejczyków do podejmowania świadomych wyborów dotyczących żywności.

WNIOSKI:

Działalność Sekcji Oświaty Zdrowotnej prowadzona była zgodnie z planem przedsięwzięć na 2021 r. Dzięki podejmowaniu działań realizowanych przy współpracy z różnymi organizacjami i instytucjami zwiększył się zasięg i efektywność oddziaływań prozdrowotnych na społeczeństwo. W minionym roku przedsięwzięcia prozdrowotne, komunikaty, materiały edukacyjne zamieszczane były w mediach społecznościowych- strona internetowa PSSE, Facebook, Twitter. Były one rzetelnym źródłem informacji, z którego skorzystało 100 242 odbiorców.

Wiele zaplanowanych działań terenowych nie odbyło się ze względu na trwającą pandemię.